5/24
25.10.2024
Eläkkeensaajien Keskusliiton jäsenlehti
Pensionstagarnas Centralförbunds medlemstidning

Eläkkeensaaja

EKL

Asuinympäristöt ikäystävällisiksi

s. 10

teema

ASUMINEN & YMPÄRISTÖ

Ikäystävällisessä asuinympäristössä on helppo lähteä ulkoilemaan luontoon. Kuva Sakari Röyskö.

PÄÄKIRJOITUS

Simo Paassilta
päätoimittaja
Eläkkeensaajien Keskusliiton puheenjohtaja

Parempaan huomiseen

Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL:lla on – kuten muillakin viidellä EETU-järjestöllä – kaksi päätehtävää. Niiden tehtävänä on toimia eläkeläisten etujen ajajana ensisijaisesti valtakunnantasolla ja toisaalta myös piirijärjestöjen ja paikallisyhdistysten kautta kunta- ja maakuntatasolla.

EKL on vahva, osaava ja aktiivinen vaikuttaja. Liitto tarttuu eläkkeensaajiin kohdistuviin epäkohtiin nopeasti ja ärhäkästi. Laadimme lausuntoja, kannanottoja ja tiedotteita eläkkeensaajien etujen, oikeuksien ja aseman vahvistamisen näkökulmasta. Aktiivisesti seurattavat asiat liittyvät muun muassa eläkkeisiin, verotukseen, toimeentuloon, kuntoutukseen, asumiseen sekä sosiaali- ja terveyspalveluihin.

Toinen eläkejärjestöjen tärkeä toimikenttä on paikallistaso. Paikallisyhdistysten toiminnan keskeisin tavoite on edistää jäsenistönsä fyysistä ja henkistä hyvinvointia. Se on täsmälääkettä yksinäisyyden torjuntaan.

Rikkautta, joka yhdistysten toiminnasta kumpuaa, ei voi rahassa mitata, eikä se näy tilinpäätöksissä. Se työ on yhteisöllisyyttä, yhdessä tekemisen iloa ja toisista huolehtimista. Se on sitä sosiaalista pääomaa, jota toivoisi kaikkien suomalaisten saavan ja kokevan.

EKL:lla on lukuisia hankkeita ja projekteja edellä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Nostan niistä esille uusimman. Se on Kokemusvoimalla näkyväksi -hanke, joka kokeiluvaiheessa toimii Kuopion ja Kymen eläkkeensaajapiirien alueilla.

Kokemusvoimalla näkyväksi -hankkeen keskeinen toimintamuoto ovat vertaisryhmät yli 55-vuotiaille eläkkeelle jäämässä oleville. Vertaisryhmissä osallistujat tapaavat samassa elämäntilanteessa olevia. Ryhmissä jaetaan eläkkeelle jäämisen herättämiä ajatuksia ja tehdään asioita yhdessä. Vertaisryhmässä liikutaan, kuullaan eläkeasioista ja mietitään omia voimavaroja.

Vapaaehtoiset ovat tärkeä osa hankkeen toimintaa. Vertaisryhmissä vapaaehtoinen voi toimia ryhmän ohjaajana tai opastajana. Opastajan johdolla ryhmäläiset tutustuvat paikallisten järjestöjen toimintaan. Osa ryhmän toiminnoista ja tutustumiskohteista sovitaan yhdessä ryhmäläisten kanssa.

Vapaaehtoinen voi toimia myös lähettiläänä. Lähettiläs on henkilö, joka jakaa tietoa hankkeesta ja kutsuu uusia eläkeläisiä lähtemään mukaan hankkeen toimintoihin. Ihmisiä voi kutsua mukaan tavatessaan arjessa tuttuja, kohdatessa uusia ihmisiä tai jakamalla hankkeen Facebook-päivityksiä.

Vapaaehtoinen ei tarvitse erityistaitoja. Riittää, että hän haluaa ja osaa kohdata erilaisia ihmisiä. Vapaaehtoisena oppii uusia taitoja ja saa merkitystä elämäänsä, kun pystyy tukemaan uusia eläkeläisiä.

Vertaisryhmiä ja vapaaehtoisten koulutuksia järjestetään Kymen ja Kuopion piireissä. Vertaisryhmiä järjestetään niillä paikkakunnilla, joilta löydetään vapaaehtoisia vertaisryhmäohjaajiksi. Jos ja kun kiinnostuit toiminnasta, niin ota yhteyttä työntekijöihimme Inka Manniseen ja Nonna Lemola-Palmiin. Lisätietoja löydät tämän lehden Kokemusvoimalla näkyväksi -sivulta ja kotisivuiltamme: www.ekl.fi/kokemusvoimalla.

i Ledarartikel på svenska, sidan 39.

EKL Eläkkeensaaja
54. vuosikerta

Eläkkeensaaja-lehti, PL 168, 00531 Helsinki
www.ekl.fi/tietoa-meista/elakkeensaaja-lehti

ILMESTYMISAIKATAULU 2024

Numero	6
Toimituksellinen aineisto	29.10.
Ilmoitusvaraukset ja aineisto	20.11.
Lehtirekisterimuutokset	27.11.
Ilmestyy	13.12.

Aineistot mieluiten sähköpostitse: toimitus@ekl.fi
Mediainfo: www.ekl.fi/tietoa-meista/elakkeensaaja-lehti/ilmoitusmyynti

PÄÄTOIMITTAJA
Simo Paassilta, 050 522 1201
simo.paassilta@gmail.com

TOIMITUSSIHTEERI
Anneli Velho
09 6126 8444, 044 263 7021
anneli.velho@ekl.fi

TAITTO:
Vitale Ay / Taina Leino
PAINO:
Sanoma Manu Oy, Tampere

ISSN 0355-6557

Lehti on Aikakausmedia ry:n jäsen.

ILMOITUSHINNAT 2024
2,00 €/pmm
mainostoimistoalennus –15 %

ILMOITUSMYYNTI
Satu Välimaa
09 6126 8428, 045 110 4122
satu.valimaa@ekl.fi

JÄSEN- JA LEHTIREKISTERI
jasenasiat@ekl.fi
09 6126 840

Huom!
Jäsen ilmoittaa muutoksistaan omaan yhdistykseensä, joka toimittaa tiedot edelleen liittoon.

Kenelle lähetän mitäkin aineistoja? KENEEN OTAN YHTEYTTÄ?

Osoitteenmuutokset, lehtirekisteri
jasenasiat@ekl.fi

Lehden irtonumerot esimerkiksi yhdistysten tapahtumiin
Lehtinipputilaukset on tehtävä niin ajoissa, että ne voidaan lähettää yhdistykselle suoraan painosta. Lehtinipputilausten pitää olla meillä viimeistään 2 viikkoa ennen lehden ilmestymispäivää.
satu.valimaa@ekl.fi

Lehtijutut ja niihin liittyvät kuvat
toimitus@ekl.fi

Yhdistysten ja piirien ilmoitukset
kuten kokouskutsut, kiitosilmoitukset ja muut maksulliset ilmoitukset
satu.valimaa@ekl.fi

Maksuttomat: ansiomerkkilistat ja yhdistysten merkkipäivätiedot
sissi.kahkonen@ekl.fi
Huom! Piireissä tapahtuu -tiedot vain numeroihin 1 ja 4

Kilpailutoimintaan liittyvät jutut
marja.raitoharju@ekl.fi

EKL Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry
Pensionstagarnas Centralförbund PCF rf

Haapaniemenkatu 14, 2. krs. PL 168, 00531 Helsinki
toimistoaika ma 8.30–16, ti 9.30–16, ke–pe 8.30–16
puhelinpalvelu ma–pe 10–15, puh. 09 6126 840
sähköposti: etunimi.sukunimi@ekl.fi

Juntumaa Inari 1.11. alk.	järjestöjohtaja	040 905 1940
Kivinen Eero	sosiaalipoliitt.asiantuntija	041 522 1696
Kokko Timo	toiminnanjohtaja	09 6126 8420
Kähkönen Sissi	johdon assistentti	09 6126 8421
Lehtimäki Marja-Leena	hallintojohtaja	09 6126 8430
Lemola-Palm Nonna	järjestösuunnittelija	050 573 6068
Manninen Inka	järjestösuunnittelija	050 352 4385
Mohammed Rafi	taloushallinnon assistentti	09 6126 8431
Nissinen Ulla	toimistosihteeri	09 6126 8432
Noresvuo Paula	järjestösuunnittelija	050 522 1946
Raitoharju Marja	järjestösuunnittelija	040 450 6565
Toivonen Petra 31.10. asti	järjestöjohtaja	050 306 8816
Utriainen Jarkko	järjestösuunnittelija	09 6126 8434
Vartiainen Pekka	järjestösuunnittelija	09 6126 8436
Velho Anneli	viestinnän suunnittelija	09 6126 8444
Viitanen Juha	järjestösuunnittelija	09 6126 8442
Välimaa Satu	myyntisihteeri	09 6126 8428

KÄPYLÄN TYÖVÄENTALO
Vipusentie 19 A, 00610 Helsinki
Varaukset EKL, 045 110 4122
Talonmies 040 521 2509
www.ekl.fi/tietoa-meista/

EKL OTTAA KANTAA JA VAIKUTTAA

Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL:n lausunnot, kannanotot ja tiedotteet

27.9.2024

Lausunto eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaostolle

EKL antoi lausuntonsa hallituksen esitykseen laeiksi vuoden 2025 tuloveroasteikosta, tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiden muiden verolakien muuttamisesta Lausunto lähetettiin pyynnöstä eduskunnan verojaostolle.

Toistamme myös Valtiovarainministeriölle toimittamme lausunnon tavoin, että eläkkeiden verotuksen ei tule olla muita tuloja raskaampaa. Olemme tyytyväisiä, että pienimmät eläkkeet jätetään verotuksen kiristyksen ulkopuolelle, mutta vastustamme muuten eläketulovähennyksen heikentämistä.

Samalla myös ehdotamme kotiin tuotavien hyvinvointipalveluiden kotitalousvähennyksen säilyttämistä sekä muistutamme pienituloisille kohdistettavasta kotitalousvähennystä täydentävästä tukimallista.

20.8.2024

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi vuoden 2025 tuloveroasteikosta, tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiden muiden verolakien muuttamisesta

Korostamme edelleen, että eläkkeiden verotuksen ei tule olla muita tuloja raskaampaa. Olemme tyytyväisiä, että pienimmät eläkkeet jätetään verotuksen kiristyksen ulkopuolelle, mutta vastustamme muuten eläketulovähennyksen heikentämistä.

Samalla myös ehdotamme kotiin tuotavien hyvinvointipalveluiden kotitalousvähennyksen säilyttämistä sekä muistutamme pienituloisille kohdistettavasta kotitalousvähennystä täydentävästä tukimallista.

13.8.2024

Lausunto hallituksen esitykseen vanhuspalvelulain muuttamisesta koskien ympärivuorokautisen hoidon henkilöstömitoitusta

Liitto ymmärtää henkilöstön saatavuuden haasteet, mutta muistuttaa myös mitoituksen heikentämisen voivan johtaa helposti hoidon saatavuuden ongelmiin sekä henkilöstön työhyvinvoinnin heikkenemiseen.

Lausunnot, kannanotot ja tiedotteet ovat kokonaisuudessaan luettavissa EKL:n sivuilla:
www.ekl.fi > Tiedotteet ja
www.ekl.fi > Edunvalvonta > Vaikuttaminen

EETU PIO Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry
Pensionärsförbundens intresseorganisation rf

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETUn lausunnot, kannanotot ja tiedotteet

20.9.2024 **Lausunto asemanhaltijan tehtävien järjestäminen Suomessa**

19.8.2024 **EETUn lausunto perusterveydenhuollon hoitotakuusta**

16.8.2024 **EETUn lausunto terveydenhuoltolain 22 §:n ja sosiaalihuoltolain 50 §:n muuttamisesta**

Lausunnot, kannanotot ja tiedotteet ovat kokonaisuudessaan luettavissa EETU ry:n sivuilla:
www.eetury.fi > Lausunnot ja kannanotot

ES-LEHDESSÄ ASIAA JA AJANKULUA

Edunvalvontaa ja ajankohtaista s. 4–9

Viherkatto. Kuva Tanja Airaksinen

Lomakummi Tytti Laakso esittämässä laulua rooliasuun pukeutuneena. Kuva: Tytti Laakson lomalainen.

PIIRITERVEISET
- Lappi 34
- Mikkeli 36
- Oulu 38

TOIMINNANJOHTAJALTA

Kylmää on kyyti – MEITÄ TARVITAAN ENTISTÄ ENEMMÄN

Maan hallituksen budjettiriihi 3.9. vahvisti jo hallitusohjelmasta ja viime kevään kehysriihestä syntynyttä mielikuvaa äärettömän kovan, ja osin säälimättömän linjan jatkumisesta ensi vuonna.

Edunvalvonnan näkökulmasta ei edes ay-liike ole pystynyt osaltaan hallituksen aikeita estämään, mahdotonta se on ollut myös eläkeläisjärjestöjen osalta. Antamissamme lukemattomissa lausunnoissa olleita huomioita ja kritiikkiä ei ole otettu huomioon millään tavalla, hallitus on kuullut muttei kuunnellut.

Asiakasmaksut ja lääkekulut nousevat, sairauspäivärahaa leikataan, sosiaaliturva pysyy jäädytettynä. Saamani palstatila ei edes riitä kaikkien heikennyksen kertomiseen mutta ohessa joitakin keskeisiä asioita.

Kelan etuuksien määriin ja ehtoihin on hallituksen päätösten johdosta tulossa ensi vuonna useita muutoksia. Suurin osa lakimuutoksista tulee eduskunnan käsiteltäväksi syksyn aikana mutta esimerkiksi yleinen arvonlisäverokanta ja vakuutusmaksuveron verokanta korotettiin 24 prosentista 25,5 prosenttiin jo 1.9.2024 alkaen.

Lisäksi nykyisin 10 prosentin alennettuun arvonlisäverokantaan kuuluvat hyödykkeet, lääkkeet siinä samalla, siirretään sanoma- ja aikakauslehtiä lukuun ottamatta 14 prosentin verokantaan. SOSTEn laskelmien mukaan lääkkeiden hinnan korotus osuu yksityisten ihmisten puolella pienituloisiin ja etenkin eläkeläisiin.

Lääkekustannusten alkuomavastuu nousee 50 eurosta 70 euroon. Lisäksi alkuomavastuu sidottaisiin kansaneläkeindeksiin, jolloin alkuomavastuuta korotettaisiin jatkossa vuosittain. Lääkekustannusten vuosiomavastuuta eli lääkekattoa (nyt 626,94 euroa kalenterivuodessa) korotetaan kansaneläkeindeksin mukaan.

Suunnitteilla on kiristää omaisuuden ja tulojen vaikutusta eläkkeensaajan asumistuen määrään. Hallituksen esitysluonnoksessa arvioidaan, että eläkkeensaajan asumistuki pienenee keskimäärin 15 e/kk noin 200 000 tuensaajalla. Eläkkeensaajan asumistuessa huomioon otettaviin lämmitys-, vesi- ja kunnossapitokustannuksiin tai asumismenojen enimmäismääriin ei tule korotuksia vuonna 2025.

Eläketulovähennystä kiristetään siten, että pienimpien eläkkeiden verotus ei kiristy. Muutosten seurauksena niillä eläkeläisillä, jotka ovat tuloluokassa 27 000–54 000 euroa vuodessa, verotus kiristyy vuonna 2025.

Kotitalousvähennykseen on tulossa erittäin tuntuvat leikkaukset. Vähennyksen enimmäismäärä laskee 1 600 euroon ja kotitalous-, hoiva- ja hoitotyöstä saatu korotettu vähennys poistuu. Enimmäismäärä on tällä hetkellä 2 250 euroa remonttitöistä ja 3 500 euroa kotitalous-, hoiva- ja hoitotöistä. Kotitalousvähennyksen omavastuuosuus nousee samalla nykyisestä 100 eurosta 150 euroon.

Vähennys on ensi vuoden alusta 35 prosenttia työn osuudesta, jos ostaa työn tai hankkii palvelun yritykseltä. Nykyisin vähennys on 40 prosenttia remonttien työn osuudesta ja 60 prosenttia kotitalous-, hoiva- tai hoitotyön osuudesta.

Kotitalousvähennyksen avulla moni suomalainen on voinut hankkia itselleen tai läheisilleen apua arjesta selviytymiseen ja tukipalveluita pärjäämiseen kotona omien voimien hiipuessa. Mitään perusteluja tämän rajun leikkauksen tekemiselle ei hallituksen toimesta ole esitetty.

Lakivalmistelun aikana tehdyistä säästöpäätöksistä ole tehty juuri minkäänlaisia vaikuttavuusarvioita ja niitä hallitus julkaisikin vasta reilusti budjettiriihen jälkeen 23.9., samalla kun se julkaisi koko ensi vuoden budjetin. Yllätys ei kenellekään liene asiasta kertovan tiedotteen huomio mm. siitä, että muutosten merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat jo valmiiksi haavoittuvassa asemassa oleviin eli pienituloisiin ja julkisia palveluita paljon käyttäviin henkilöihin.

Kelan maksamia eläkkeitä (kansaneläke, takuueläke), vammaistukia ja rintamalisiä sentään korotetaan vuoden alussa normaalisti kansaneläkeindeksin mukaisesti. Korotuksen suuruus selvinnee 14.10.2024, kun Kela vahvistaa, mikä on kansaneläkeindeksi 1.1.2025 alkaen.

Päätetyt leikkaukset tulevat vääjäämättä kasvattamaan ikäihmisten sairastavuutta, yksinäisyyttä ja henkistä pahoinvointia maassamme. Tätä ajatellen nousee liiton, piirien ja jäsenyhdistysten aktiivien, sekä tuhansien vapaaehtoistemme, tekemä äärettömän tärkeä työ entistäkin suurempaan rooliin tulevaisuudessa. Meitä todellakin tarvitaan tulevaisuudessa.

Timo Kokko

> ***Päätetyt leikkaukset tulevat vääjäämättä kasvattamaan ikäihmisten sairastavuutta, yksinäisyyttä ja henkistä pahoinvointia maassamme.***

Budjettiriihi vahvisti –

myös liitoltamme leikataan

Vielä keväällä oltiin korostettu avointa vuoropuhelua ja sitä, että järjestöihin, joilta leikataan, ollaan yhteydessä etukäteen.

Kesän vaihtuessa syksyyn leijuu toimintojemme yllä synkkiä pilviä.

Hallitusohjelmaan jo aiemmin kirjattu 100 miljoonan euron leikkaus järjestöjen tuesta kasvoi viime kevään kehysriihessä vielä 30 miljoonalla. Sitä aikaistettiin toteutettavaksi porrastettuna niin, että jo ensi vuodelta leikataan järjestöjen valtionavustuksia peräti 80 miljoonaa euroa tämän vuoden avustustasoon verrattuna.

Vetosimme yksin ja yhdessä muiden järjestöjen kanssa useaan kertaan, viimeksi hallituksen budjettiriihtä edellisellä viikolla, suoraan pääministeriimme, että hallitus ottaisi tehdyn leikkauspäätöksen budjettiriihessään uudelleen käsittelyyn ja peruisi nuo järkyttävät leikkaukset.

Tiistaina 3.9. pidetty budjettiriihi osoitti sen, että hallitus ei vaatimuksillemme korvaansa lotkauttanut. Se päätti toteuttaa nuo historiallisen suuret ja suorastaan karmeat leikkaukset ja ampuu sillä totaalisesti omaan nilkkaansa päätöksen seurauksena yhä kasvavien julkisen sektorin kustannusten muodossa.

Melkein heti edellä mainitun budjettiriihen jälkeen 5.9. julkisti sosiaali- ja terveysministeriö sitten tiedon leikkausten määrästä uutiskirjeellä ilman mitään ennakkovaroitusta. Tämä siitä huolimatta, että vielä keväällä oltiin korostettu avointa vuoropuhelua ja sitä, että järjestöihin, joilta leikataan, ollaan yhteydessä etukäteen. Liittomme hallitus sai tämän kylmän rätin naamalleen ja asian tiedoksi kesken omaa kokoustaan.

Tiedotteessa kerrottiin, että sosiaali- ja terveysjärjestöjen STEA-avustuksiin käytetään ensi vuonna 79,5 miljoonaa euroa vähemmän kuin tänä vuonna. Määrärahojen kokonaissumma laskee täten noin 384 miljoonasta 304 miljoonaan euroon. Täysin uusia STEA-avustuksia myönnetään ensi vuonna merkittävästi vähemmän kuin aiempina vuosina.

Eläkkeensaajien Keskusliiton yleisavustusta leikataan ensi vuodelle noin 43 000 euroa, se tarkoittaa pyöreästi yhtä henkilötyövuotta.

Eläkeläisjärjestöt jäsenineen tekevät äärettömän tärkeää ennaltaehkäisevää, sekä henkistä- että fyysistä terveyttä edistävää toimintaa. Kaupan päälle se on vielä täydellistä täsmälääkettä liian monia vaivaavaan yksinäisyyteen.

Sote-järjestöjen kautta kanavoituu noin 20 000 henkilötyövuoden määrää vastaava vapaaehtoisten työpanos. Yksinomaan EKL:lla oli vuoden 2023 lopussa 5 120 vapaaehtoista. He käyttivät aikaa työhönsä 72 479 tuntia kuukaudessa. Kaksi kuukautta kestäneen liikuntakampanjan aikana kirjattiin 383 173 liikuntasuoritusta.

On selvää, että järjestöjen henkilöstömäärien ohella tulevat myös vapaaehtoisten määrät tippumaan suunniteltujen leikkausten seurauksena.

Kaikkien eläkeläisjärjestöjen paikallisyhdistyksissä toimivien kymmenien tuhansien vapaaehtoisten työpanosta ei julkinen sektori pysty mitenkään korvaamaan, joten leikkaukset tulevat vääjäämättä kasvattamaan ikäihmisten sairastavuutta, yksinäisyyttä ja henkistä pahoinvointia maassamme.

Eikä tässä ollut vielä läheskään kaikki – hallituskauden loppuun mennessä, vuosina 2026 ja 2027 on maamme hallituksella aikomus leikata vielä 50 miljoonaa euroa lisää. Niitä pohjustamaan valmistuu vuoden 2025 alussa selvityshenkilö **Mika Pyykön** ehdotus.

Taivas varjele mitä sieltä sitten tulee!

Timo Kokko

EETU PIO Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry
Pensionärsförbundens intresseorganisation rf

EETU RY:N TIEDOTE 8.10.2024

Eläkeläisjärjestöjen kannanotto valtion vuoden 2025 talousarvioon:

Veronkorotuksilla ja sosiaalitukien leikkauksilla on kielteinen vaikutus eläkeläisten talouteen

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry on syvästi huolissaan veronkorotusten ja leikkausten yhteisvaikutuksista eläkeläisten arkeen ja talouteen. Tämä tulee ilmi EETUn valtion vuoden 2025 talousarvioesitystä koskevassa kannanotossa, joka on tänään luovutettu eduskuntaryhmien edustajille.

Hallitus esittää eläketuloon veronkiristyksiä eläketuloluokissa 27 000–54 000 euroa vuodessa. Jo nyt osalla eläkeläisistä veroaste on korkeampi kuin palkansaajilla, vaikka palkansaajien osalta luvuissa huomioitaisiin myös työeläkemaksut. Lisäksi kahden ylimmän eläketuloluokan vuosittainen alarajan tarkistus on jäädytetty. Eläkeläisten verotus ei saisi olla palkansaajien verotusta korkeampaa.

Myös hallituksen suunnitelmilla leikata kotitalousvähennystä on negatiiviset vaikutukset eläkeläisten arkeen. Kotitalousvähennyksen yhtenä tavoitteena on mahdollistaa ikääntyneiden asumisen omassa kodissa pidempään. Kuitenkin nyt esitetty leikkaus kotitalousvähennykseen kohdistuu erityisesti kotitalous-, hoiva- ja hoitotöihin, joihin osa eläkeläisistä tarvitsee ulkopuolista palvelua.

Lisäksi esitetään korotuksia terveydenhuollon asiakasmaksuihin ja lääkkeiden sairasvakuutusmaksun kalenterivuoden omavastuuseen. Arvonlisäverotukseen tehtiin jo aikaisemmin kuluvana vuonna korotus. Arviolta noin 200 000 eläkeläisen asumistukeen esitetään leikkauksia. Kaikkien ehdotettujen toimenpiteiden yhteisvaikutus voi eläkeläiselle olla useita satoja euroja vuositasolla. EETU muistuttaa, että eläkeläisillä on työikäisiä rajallisemmat mahdollisuudet nostaa tulotasoaan.

Edellisellä eduskuntavaalikaudella toteutettu hyvinvointialueuudistus ei ole vielä tuonut helpotusta terveydenhuollon kriisin. Muistutamme siitä, että työelämän ulkopuolella olevat ihmiset ovat enemmän riippuvaisia perusterveydenhuollon palveluista kuin työssäkäyvät.

EETU ehdottaa parlamentaarista työryhmää, jonka tehtävä on varmistaa johdonmukainen uudistus ja luottamus terveydenhuollon palveluihin. Kannustamme valtiota ja hyvinvointialueita yhdessä kehittämään omalääkäri- ja hoitajamallia, joka voisi tuoda säästöjä terveydenhuoltoon ja samalla parantaa hoidon laatua.

EETU muistuttaa, etteivät eläkeläiset ole vapaamatkustajia vaan valmiita kantamaan vastuuta taloustalkoista, kunhan toimenpiteet ovat oikeudenmukaisia ja kohdistuvat järkevästi ja tasapuolisesti eri väestönosiin.

Lausunnot, kannanotot ja tiedotteet ovat kokonaisuudessaan luettavissa EETU ry:n sivuilla: www.eetury.fi > Lausunnot ja kannanotot

KANSANELÄKELAITOS

Kela|Fpa

HALLITUS ESITTÄÄ KIRISTYKSIÄ ELÄKKEENSAAJAN ASUMISTUKEEN 1.1.2025 ALKAEN

Hallitus esittää, että 1.1.2025 alkaen tulot ja omaisuus pienentäisivät eläkkeensaajan asumistukea nykyistä enemmän. Lisäksi jo aiemmin päätetty indeksijäädytys jatkuu, eli eläkkeensaajan asumistuessa huomioon otettaviin lämmitys-, vesi- ja kunnossapitokustannuksiin sekä asumismenojen enimmäismääriin ei tule korotuksia vuonna 2025.

Mikä muuttuisi eläkkeensaajan asumistuessa?

Hallitus esittää, että eläkkeensaajan asumistuen ehtoja tiukennettaisiin seuraavilla tavoilla:

1. **Tulot pienentävät eläkkeensaajan asumistukea nykyistä enemmän**

Asumismenoista, jotka otetaan huomioon eläkkeensaajan asumistuessa, vähennetään perusomavastuu sekä lisäomavastuu. Perusomavastuu on kaikille sama. Jos tuloraja ylittyy, vaikuttaa tukeen myös lisäomavastuu. Lisäomavastuun määrä on tällä hetkellä 41,3 % siitä tulojen osasta, joka ylittää tulorajan. Hallitus esittää, että lisäomavastuuta korotetaan 43,5 %:iin. Lisäomavastuun tulorajat pysyvät ennallaan.

2. **Omaisuus vaikuttaa eläkkeensaajan asumistukeen nykyistä enemmän**

Hallitus esittää, että omaisuusrajoja alennettaisiin. Omaisuusrajan ylittävä osuus omaisuudesta vaikuttaa eläkkeensaajan asumistuen määrään. Uudet omaisuusrajat olisivat
- yksin asuvalle henkilölle 15 000 (nyt 18 306 euroa)
- avio- tai avopuolisoille yhteensä 24 000 (nyt 29 290 euroa).

Omaisuus vaikuttaa eläkkeensaajan asumistukeen siten, että omaisuusrajan ylittävästä osasta lasketaan tuloa, joka pienentää tuen määrää. Hallitus esittää, että myös tätä omaisuudesta laskettavan tulon määräytymisprosenttia korotettaisiin. Nykyisin tulona otetaan huomioon 8 % siitä omaisuudesta, joka ylittää omaisuusrajan. Hallitus esittää, että jatkossa tulona otettaisiin huomioon 15 % omaisuusrajan ylittävästä osuudesta.

Eläkkeensaajan asumistuen indeksijäädytys jatkuu: eläkkeensaajan asumistuessa huomioon otettaviin lämmitys-, vesi- ja kunnossapitokustannuksiin sekä asumismenojen enimmäismääriin ei tule korotuksia vuonna 2025. Määrät pysyvät samoina kuin vuosina 2023 ja 2024.

Milloin eläkkeensaajan asumistuen muutokset tulisivat voimaan?

Esityksen mukaan muutos tulisi voimaan 1.1.2025 alkaen sitä mukaa, kun asiakkaiden tuet tarkistetaan. Eläkkeensaajan asumistuki tarkistetaan, kun tuen myöntämisestä tai edellisestä tarkistuksesta on kulunut 2 vuotta. Tuki tarkistetaan myös, jos tuen saaja on esimerkiksi muuttanut uuteen asuntoon, hänen tulonsa muuttuvat tai hänen perhesuhteensa ovat muuttuneet.
bit.ly/kela_asumistuki_2025

SOSIAALITURVAAN VALMISTELLAAN MONIA MUUTOKSIA VUODELLE 2025

Kelan etuuksien määriin ja ehtoihin on tulossa useita muutoksia. Joitakin muutoksia on jo hyväksytty eduskunnassa, mutta suurin osa tulee eduskunnan käsiteltäväksi syksyn aikana. Ministeriöt valmistelevat hallituksen esitykset, ja sen jälkeen ne käsitellään eduskunnassa. Kelan tehtävänä on toimeenpanna eduskunnan hyväksymät lakimuutokset.

Tälle sivulle on listattu tämänhetkinen tieto eri etuuksien muutoksista, jotka ovat jo hyväksyttyjä tai suunnitteilla:
- Muutoksia sairastamisen tukiin 2025
- Muutoksia eläkeläisten tukiin ja vammaistukiin 2025
- Muutoksia yleiseen asumistukeen 2025
- Muutoksia työttömyystukiin 2025
- Muutoksia toimeentulotukeen ja keliakian huomioimiseen 2025
- Muutoksia opiskelijoiden ja nuorten tukiin 2025
- Muutoksia lapsiperheiden tukiin 2025

bit.ly/kela_muutoksia_2025

POHDITKO TOIMEENTULOTUEN HAKEMISTA? NÄMÄ ASIAT VOIVAT ESTÄÄ TUEN SAAMISEN

Ennen kuin haet toimeentulotukea, kannattaa tarkistaa muutama seikka. Näiden vinkkien avulla voit varmistaa hakemuksesi sujuvan käsittelyn ja välttää pettymyksen hylkäävästä päätöksestä: **bit.ly/kela_toimeentulotuki_2025**

HENKILÖASIAKKAIDEN ELÄKESIVUT KELA.FI:SSÄ OVAT UUDISTUNEET

Uudistuksen tavoitteena on sisältöjen elämäntilannelähtöisyyden ja silmäiltävyyden lisääminen sekä sivuston sujuvampi mobiilikäyttö. Osion uusi nimi on Eläkkeellä. Kuntoutustuen ja työkyvyttömyyseläkkeen sisällöt on siirretty Sairastaminen-osioon, jonka nimeksi tulee ensi vuoden alussa Sairastaminen ja työkyky.

www.kela.fi/elakkeella
www.kela.fi/sairastaminen

KÄTEISPAKKO

SUOMEA VOI ODOTTAA KÄTEISPAKKO – SELVITIMME, MITÄ SE TARKOITTAISI

Käteinen käy yhä harvemmassa suomalaisyrityksessä. Nostoautomaattienkin määrä vähenee. Tähän voi lähivuosina tulla muutos, sillä EU-komissio haluaa, että jatkossa eurosetelit ja -kolikot olisi pakko hyväksyä maksuvälineenä kaikkialla euroalueella.

Suomen pankin rahahuollon asiantuntija **Jenni Liikasen** mukaan eniten käteistä käyttävät lapset ja vanhukset. Käteisen merkitys korostuu myös, mitä kauemmas suurista asutuskeskuksista mennään.

Uutinen 4.9.2024 Ylen sivuilla: **yle.fi/a/74-20107252**

ELÄKETURVAKESKUS ETK

Eläketurvakeskus
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

ELÄKELÄISPARISKUNNILLA ON ERIMIELISYYKSIÄ RAHASTA YLEISIMMIN ELÄKKEELLE SIIRTYMISEN AIKAAN

Ristiriitoja on enemmän hiljattain eläkkeelle jääneillä kuin vanhemmilla eläkeläisillä. Niitä on useammin taloudellista niukkuutta kokevilla pariskunnilla.

bit.ly/etk_pariskunnat

VALTAOSA VASTUSTAA NYKYISTEN JA TULEVIEN ELÄKKEIDEN LEIKKAUKSIA

Reilut 60 prosenttia suomalaisista pitää työperäistä maahanmuuttoa hyvänä keinona, jos eläkkeiden rahoitusta pitäisi vahvistaa. Valtaosa vastustaa nykyisten ja tulevien eläkkeiden leikkauksia.

bit.ly/etk_elakebarometri

Pelastavatko omaishoitajat Suomen hoivakriisistä?

Omaishoidosta on tullut merkittävä osa Suomen hoivajärjestelmää. Vastuuta hoivasta on siirretty poliittisilla päätöksillä ihmisille itselleen ja läheisille. Omaishoito on vapaaehtoista työtä, mutta entä jos siitä tulee pakko?

Vielä 1990-luvun puolivälissä omaishoitajia oli noin 17 500, mutta nykyisin jo lähes 60 000 hoitaa läheistään omaishoidon tuella vuosittain. Heistä enemmistö, noin 55 prosenttia, on eläkeläisiä.

Kun hyvinvointialueet säästävät, ne jakavat niukkuutta myös omaishoitajille. Koska omaishoidon tuki ei ole subjektiivinen oikeus, yhä useampi voi joutua hoitamaan läheistään ilman omaishoidon tuen palkkiota.

Jo nyt iso joukko – noin 300 000 – huolehtii läheisestään sitoutuneesti ilman palkkiota. Osa heistä ei halua omaishoitajan rooliin mutta suurempi osa hoitaa ja hoivaa ilman palkkiota siksi, etteivät kriteerit omaishoidon tuen myöntämiselle täyty. Kukapa sitä jättäisikään läheisensä heitteille?

Yhdenvertaisuus jäi puolitiehen

Omaishoidon siirtyminen hyvinvointialueille lisäsi omaishoitajien yhdenvertaisuutta mutta ei riittävästi. Valtaosa omaishoitajista, noin 70 prosenttia, saa työstään alinta palkkiota. Alin lakisääteinen palkkio on tänä vuonna 461 euroa kuussa, mutta esimeriksi Satakunnassa maksetaan lähes pari sataa enemmän.

Omaishoidon raskaassa sarjassa palkkio voi vaihdella alueittain parikin tuhatta euroa. Esimerkiksi Kainuussa ylin palkkio on 924 euroa kuukaudessa, jos hoidon sitovuus on samaa tasoa kuin pysyvässä vaativassa ympärivuorokautisessa hoidossa. Vastaavasti Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen korkein palkkio on 1963–2888 euroa kuussa.

Juhlapuheissa omaishoitajien jaksaminen on suuri huolen aihe. Tilastot kertovat karusta arjesta: noin puolet omaishoitajien lakisääteisistä vapaapäivistä jää pitämättä. Syy on usein se, ettei hoidettavalle löydy sijaishoitoa. Hoivatilanne voi myös olla niin sitova, että omaishoitajan on vaikea irrottautua siitä.

Noin puolet omaishoitajien lakisääteisistä vapaapäivistä jää pitämättä.

Omaishoitajien yhdenvertainen kohtelu edellyttäisi koko maan kattavia omaishoidon kriteereitä. Omaishoitajien tulisi saada palveluja myös itselleen. Muistisairaasta puolisostaan huolehtiva iäkäs omaishoitaja voi olla itsekin hauras ja hoidon tarpeessa.

Uudistukset ovat aina kaatuneet rahaan

Orpon hallitus aikoo toteuttaa omaishoidon kokonaisuudistuksen 2025 kevääseen mennessä. Vielä syykuussa ei uudistuksen sisällöstä ollut tietoa. Hallitus on myös luvannut jatkaa omaishoidon tuen kriteereiden yhtenäistämistä ja selvittää omaishoidon maksatuksen siirtoa Kelalle.

Sirpa Puhakka ja Sari T. Tiiro. Kuva: Anton Hämäläinen.

Omaishoitajien asemaa on yritetty aiemminkin 2000-luvulla parantaa eri hallitusten voimin. Uudistukset ovat kuitenkin karahtaneet kiville, koska niitä on pidetty liian kalliina.

Jos omaishoidon tuen kriteerit yhdenmukaistettaisiin, noin 20 000 uutta omaishoitajaa voisi olla oikeutettu omaishoidon tukeen. Melkoinen joukko ja myös melkoinen kustannus. Mutta laskevatko kamreerit, ettei omaishoitajien määrää ole tarpeen lisätä, koska läheiset joka tapauksessa hoitavat omaistaan kotona, saavatpa tukea tai eivät? Vanhushoivassa kun on vahva ja laajasti hyväksytty kotona asumisen eetos.

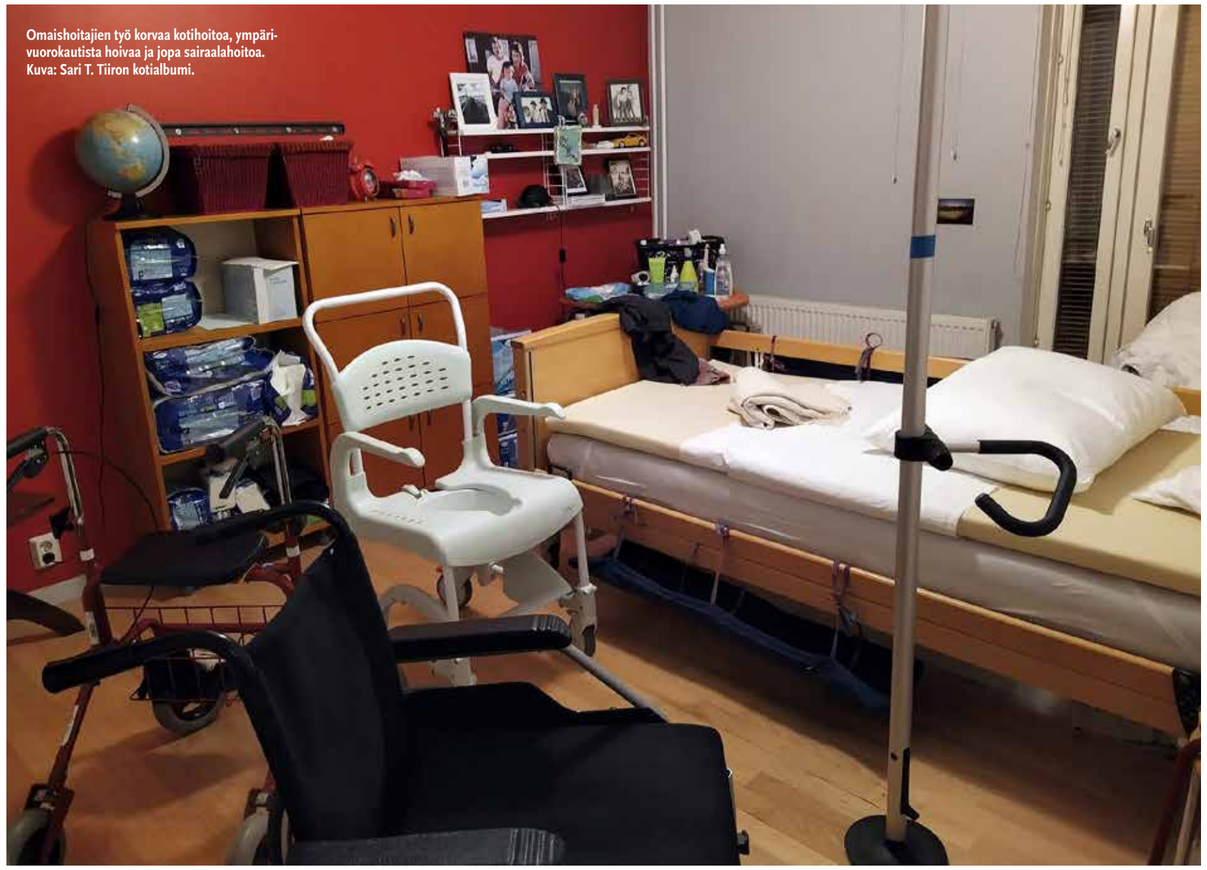

Omaishoitajien työ korvaa kotihoitoa, ympärivuorokautista hoivaa ja jopa sairaalahoitoa. Kuva: Sari T. Tiiron kotialbumi.

Omaishoitajat paikkaavat hoivajärjestelmän aukkoja

Hyvinvointialueilla on käynnissä ympärivuorokautisen hoivan rakennemuutos, jonka seurauksena hoivapaikat suhteessa vanhusten määrään vähenevät. Osa hyvinvointialueista on virittänyt kriteerit omaishoidon tuen myöntämiselle niin korkeiksi, että omaishoitajan työ kotona tosiasiallisesti korvaa ympärivuorokautista hoitoa, vaikka sitä ei avoimesti kerrotakaan.

Hyvinvointialueet säästävät myös lisäämällä yhteisöllistä asumista, jossa ei ole hoitajamitoitusta eikä ammattilaisia ympäri vuorokauden. Vuoden 2023 alusta omaishoitajat ovat voineet hoitaa läheistään yhteisöllisessä asumisessa. Omaishoitajat ovatkin resurssi, joka paikkaa hoiva-ammattilaisten vähyyttä: omaishoitaja tulee paikalle, auttaa arjen toimissa, ehtii jutellakin ja valvoo vuoteen ääressä yön yli.

Omaishoitajilla on tutkitusti enemmän kroonisia sairauksia kuin muilla samanikäisillä.

Työtä oman terveyden kustannuksella

Hoivataakkaa kaatuu entistä enemmän omaishoitajille, joiden työ on halpaa. Useimmilla omaishoitajilla ei kuitenkaan ole koulutusta hoivatyöhön, ja hoidossa voi sattua vakaviakin virheitä tai omaishoitaja voi loukata itsensä. Ääritilanteessa voi käydä kuten Pöytyällä pari vuotta sitten, kun poliisi löysi pariskunnan kotoa: nainen, 87-vuotias, oli kuollut ja omaishoitajana toiminut mies, 76-vuotias, oli hyvin huonossa kunnossa.

Omaishoidosta kertyvien kustannussäästöjen laskutoimituksissa unohdetaan myös, että omaishoitajan oma terveys voi heikentyä. Omaishoitajilla on tutkitusti enemmän kroonisia sairauksia kuin muilla samanikäisillä. Omaishoitajan stressi voi ilmetä paitsi fyysisinä vaivoina myös syyllisyyden tunteina, ahdistuksena ja jopa vihana. Ja masennus vaanii alati uupumuksesta puhumattakaan.

Mikä motivoi hoitamaan läheisiämme?

Mikään laki ei, ainakaan vielä, velvoita ketään hoitamaan aikuista omaistaan. Miksi moni meistä siihen kuitenkin suostuu?

Jokainen omaishoitotilanne on uniikki, ja vastauksia lienee yhtä monta kuin on omaishoitajiakin. Taustalla voi olla rakkaus tai halu toimia vastavuoroisesti. Tai moraalinen velvollisuudentunne tai suvun vaatimus, kenties painostuskin. Rahapalkkio, vaikka pienikin, voi vaikuttaa. Tai jokin muu.

Mikä olisi sinun vastauksesi?

Sirpa Puhakka ja Sari T. Tiiro

Sirpa Puhakka on tietokirjailija ja Sari T. Tiiro entinen omaishoitaja. He ovat kirjoittaneet omaishoitoa käsittelevän tietokirjan Rakkauden riekaleita – Omaishoitajat hoivakriisiä pelastamassa (Rosebud 2024).

Oulun Ikäihmisten olohuone 10 vuotta

HYVÄ VINKKI

Ajatus ikäihmisille suunnatusta kohtaamispaikasta sai alkunsa jo keväällä 2012. Silloinen Oulun Eläkkeensaajat ry:n puheenjohtaja **Markku Kainulainen** näki pääsiäisen jälkeisenä tiistaina parin ikämiehen keskustelevan Oulun Rotuaarilla ja sen, miten heidän keskustelunsa keskeytti paikalle pyöräillyt kolmas ikämies. Tämä kolmas mies, sen kummemmin toisia tervehtimättä, aloitti keskustelun sanomalla:

– Ette tiedä, miten helvetin yksinäinen olin koko pääsiäisen ajan.

Tämän kohtaamisen sivusta seuraaminen herätti Markussa ajatuksen siitä, että jotain täytyisi tehdä oululaisten ikäihmisten yksinäisyyden vähentämiseksi.

Markku kertoi huolensa sekä ajatuksensa yhdistyksen hallitukselle ja pian perustettiin työryhmä, johon valittiin Markun lisäksi **Ritva Maijala** ja **Risto Örling**. Tästä lähti idea elämään ja vuonna 2013 saatiin rahoittaja toiminnalle. Alkuun päästiin vuonna 2014 ja nykyisin ollaan tilanteessa, jossa olohuoneita on Oulussa jo neljä eri puolilla kaupunkia.

Olohuoneita on Oulun keskustassa, Tuirassa, Kaakkurissa ja Rajakylässä. Toiminta keskittyy iltaan, yleensä avoinnaoloaika on 16–19 ja osassa 15–18, lisäksi kahdessa ovet ovat avoinna myös lauantaina ja sunnuntaina. Ohjelmat vaihtuvat, on musiikkia, tietovisaa, jumppaa ja luentoja.

Valto Salonperä, viestintävastaava EKL:n Oulun piiri

PEETU Pirkanmaalla:

Vanhusneuvosto ikäihmisten edunvalvojana -seminaari

Syyskuinen maanantai keräsi Nokian Kerholaan kuntien ja hyvinvointialueen vanhusneuvostoväkeä. Tilaisuuden avasi PEETUn ja Pirkanmaan hyvinvointialueen vanhusneuvoston puheenjohtaja Antero Saksala.

EKL:n sosiaalipoliittinen asiantuntija **Eero Kivinen** alusti ja keskustelutti aiheesta: Vanhusneuvostojen verkostoituminen julkisen ja kolmannen sektorin kanssa. Kunnissa ja neuvostoissa on pitkä historia verkostoista ja alueelliset erot ja toimintakulttuurit ovat hyvin moninaiset.

Kangasalan vanhusneuvoston puheenjohtaja **Tiina Leppänen**, joka on myös Pirkanmaan hyvinvointialueen vanhusneuvoston jäsen, oli koostanut perusteellisen esitelmän Kangasalan hyvästä ja laajasta yhteistyöstä.

Kangasalla vanhusneuvostossa toimivat eläkeläisjärjestöt ovat aktiivisia ja vanhusneuvosto tukee toimintaa sateenvarjona. Vaikka vanhusneuvoston kokouksia on vuodessa neljä, toimintaa on vuosikellon täydeltä. Virallisten kokousten välissä talkoillaan työvaliokunnan voimin. Lokakuun vanhustenviikon pääjuhlassa julkistetaan kevään Mikä tekee arjestasi hyvän Kangasalla -haastattelututkimuksen tuloksia.

Päivän hyvät alustajat: Kangasalan vanhusneuvoston puheenjohtaja ja Pirkanmaan hyvinvointialueen vanhusneuvoston jäsen Tiina Leppänen sekä EKL:n sosiaalipoliittinen asiantuntija Eero Kivinen.

PEETUn ja Pirkanmaan hyvinvointialueen vanhusneuvoston puheenjohtaja Antero Saksala.

Loppukeskustelussa Antero Saksalalle vakuutettiin tilaisuuden olleen antoisa ja kannatti tulla hieman kauempaankin. Leppäsen Tiinalle tilaisuus toi kutsuja naapurikuntiin.

Kiitos PEETUlle antoisasta iltapäivästä: Kyllä me Pirkanmaalla olemme aktiivisia ja kokemusten vaihtaminen tuo uusia ideoita.

Teksti ja kuvat: Merja Päivärinta

KOLUMNI

KUVA: ANNELI VELHO

Sukupolvien opit, miten kantavat?

Tutkijoiden käsityksen mukaan sukupolven mitta on 30 vuotta, joten monella nykyhetken vanhuksella on jälkeläisissään jo kolme sukupolvea ja ehkä neljättäkin. Koossa on valtava määrä elämänkokemusta, taitoja ja tietoja. Eräänä päivänä jäin miettimään, mitä eri sukupolvet osaavat.

Olen itse kotoisin maaseudulta. Kasvoimme käsityöläisten, lähiruoan ja kestävän kehityksen ilmapiirissä. Viljeltiin itse, ostettiin tavarat lähikaupasta tai naapureilta, paikattiin ja parsittiin vaatteita ja nuoremmat lapset perivät vanhempien lasten vaatteet. Jouduimme – tai saimme osallistua – kaikkeen kotityöhön. Opimme ottamaan kokonaisvaltaisesti huomioon mökin elämää ja siihen liittyviä tehtäviä.

Tämä sukupolvi, tarinani ensimmäinen sukupolvi, osaa edelleen nähdä, mitä kohtaa pitäisi tontilla ja talossa korjata. Tartumme töihin käskemättä, oivallamme tekemisen tarpeen. Elämä kaupungeissa ei tästä juuri poikennut.

Seuraavan sukupolven me kasvatimme. Meidän kasvatuksestamme on ollut kiinni, mitä he osaavat. Toki lapsia ohjattiin opiskelemaan – kohti parempaa elintasoa. Koulun tai opiskelun ohessa piti autella, mutta usein vasta, kun vanhemmat pyysivät, että teepä tuo. Omaehtoinen oivaltaminen oli väistymässä. Koulussa käymisestä tuli ikään kuin päätyö ja muu toiminta oli sitten pienten auttamistöiden lepohetkien tai harrastusten sävyttämää. Vanhemmat jatkoivat päätyötään ja lapset olivat erilaisessa asemassa kuin edellisen sukupolven kohdalla. Tämä sukupolvi auttaa, jos läksyiltään ja harrastuksiltaan ehtii. He siirtyivät valmistuttuaan muualle töihin.

Kolmas sukupolvi on kaupungistunut lähes kokonaan. Onhan elinkeinorakenne ja työnkuva muuttunut niin suuresti. Tämä sukupolvi tulee isovanhempien luo vierailulle lepäämään ja oleilemaan. Tullaan myös katsomaan isomummoa tai -pappaa, mutta ei enää tekemään työtä. Ellei sitten heitä onnistu houkutella talkoisiin.

Asenne on muuttunut radikaalisti. Nyt puhumme lähiruoasta, jota ensimmäinen sukupolvi jo söi. Silti käymme marketeissa tulomatkalla ostamassa ulkomaisia halpatuotteita. Pitsan saa kaupasta ja paperista voi syödä. Tämä sukupolvi julistaa ja osaa. Tietomäärä on lisääntynyt tuntuvasti. He kiitävät kohti erikoisosaamista. Yleismies Jantusen tietoja ja taitoja kaivattaisiin lisää, sillä erikoistunut nuori, vaikka informaatiotyöntekijä-it-läinen, ei välttämättä ymmärrä arjen toiminnasta juuri mitään. Kommunikointi teknistyy ja on läsnä kaikkialla. Nopeus on valttia ja elämä kiihkeää. Kaupunkilaisten vierailu maalla on aina kiireistä. Kaupunki kutsuu ja siellä elämän syke on ihan toisenlaista.

Kasvussa oleva neljäs sukupolvi istuu kännykkä kädessä lähes yksivuotiaasta lähtien. Hänet opetetaan teknisyyteen, mutta samalla kuitenkin puhutaan ihmisyhteisön tärkeydestä. Tekniikat kehittyvät ja vauhti kiihtyy, osallistumisen vaihtoehdot kasvavat, on oltava jatkuvasti ajan hermolla. Arjen tekemiset ovat sivuasioita. Hidastamisliikkeitä luodaan ikään kuin pelastajiksi. Kännykät pois ajattelu ei enää korjaa tilannetta, edes koulussa. Myöhässä ollaan.

Myönnän, sukupolvien ominaisuuksien maalailu on mukavaa. Vanhempana ihmisenä tähän sortuu helposti. Kuitenkin on tärkeää uskoa, että maailman kehityskin kulkee sykäyksittäin: entiset ajat palaavat muuntuneina. Historia toistaa itseään. Kaksi-kolmivuotiaan ei toki tule palata meidän aikakauteemme, mutta jotkut jo lähes satavuotta sitten omaksutut arvot kantavat yhä. Toisista ihmisistä välittäminen, säästäen eläminen, lähiruokaan luottaminen tukevat tervettä kehitystä. Rehellisyys ja työnteko ovat kantaneet Suomea, myös toisten ihmisten kunnioittaminen oli itsestään selvää. Näin on joskus jatkossakin. Uskon.

PS: Lähetäpä joskus lapsenlapsellesi postikortti tai kirje. Tekee hyvää. Laula hänelle vanhoja lastenlauluja. Kerro lapsuudestasi. Se kiinnostaa pikkulapsia ja yhtä lailla 40-vuotiaita lapsiasi, jotka jo etsivät juuriaan.

Siirrä perinnettä.

ELÄKKEENSAAJA-LEHTI 5/2024

Hoivan leikkauksilla on myös julkista taloutta heikentäviä vaikutuksia

Rajujen talouspaineiden alla toimivat hyvinvointialueet hakevat parhaillaan säästöjä muun ohessa ikääntyneiden hoivasta. Alueet kertovat vähentävänsä ympärivuorokautisen palveluasumisen paikkoja noin kahdella tuhannella vuoteen 2030 mennessä. Samaan aikaan ikääntynyt väestö ja sen myötä tarve hoivalle kasvaa merkittävästi.

Muutoksen taustalla on toive siitä, että useampi ikäihminen pärjäisi pitempään kotona tai kevyempien hoivapalveluiden turvin. Monet hyvinvointialueet ovat suunnitelleet lisäävänsä esimerkiksi palvelutasoltaan kevyempää yhteisöllistä asumista.

Heta Melartin. Kuva: Anna Kuokkanen.

Kirjoittaja tekee paraikaa tutkimusta ympärivuorokautisen hoivan leikkausten työllisyysvaikutuksista.

Kevyemmillä palveluilla ei kuitenkaan voida korvata ympärivuorokautista hoivaa. Tällaikin hetkellä ympärivuorokautisen asumispalvelun piiriin pääsee vasta hyvin heikossa kunnossa, ja valtaosalla asukkaista on alkava tai jo pitkälle edennyt muistisairaus.

Hoivapalveluiden karsiminen heikentää ikääntyneiden turvallisuutta ja siirtää vastuuta läheisille

Tilanne ei ole uusi. Julkisen vanhushoivan saatavuus on laskenut jo vuosien ajan lähes kaikissa palveluissa. Nyt tilanne on vaikeutumassa edelleen, kun yhä useampi ikääntynyt jää tulevina vuosina ilman ympärivuorokautista hoivapaikkaa. Huonokuntoiselle koti ei ole enää turvallinen paikka asua.

Seuraukset ovat epäinhimilliset erityisesti niille vanhuksille, joilla ei ole sosiaalista tukiverkostoa tai varaa yksityisiin palveluihin. Yksityisen ympärivuorokautisen asumispalvelun osto on mahdollista vain hyvin harvalle.

Usein vastuuta julkisten palveluiden jättämän hoivavajeen paikkaamisesta ottavat ikääntyneen ihmisen puoliso, lapset tai muut läheiset. Suomessa on arvioiden mukaan yli miljoona läheistään arjessa auttavaa henkilöä, joista suuri osa käy ansiotyössä hoivavastuunsa ohella. Hoivapalveluiden vähentäminen lisää tarvetta läheisten tekemälle hoivalle entisestään.

Palkattoman hoivan vaikutukset näkyvät myös työllisyydessä ja taloudessa

Palkaton hoivatyö vie aikaa muusta, kuten ansiotyöstä. Useat kansainväliset tutkimukset ovat osoittaneet, että läheisten tekemä hoiva johtaa usein palkkatyön lopettamiseen tai ansiotyötuntien vähentämiseen. Läheistään hoivaavat henkilöt saattavat myös joutua luopumaan uransa edistämisestä tai suoriutua työssään heikommin hoivasta johtuvan kuormituksen takia. Hoivavastuiden takia menetetyt ansiot voivat nousta jopa tuhansiin euroihin vuositasolla.

Hoivaajien voi olla vaikeaa palata ansiotyöhön, vaikka tarve omaishoivalle päättyisi, joten sen vaikutukset voivat pitkittyä. Hoivaajat voivat kokea työelämässä tarvittavan osaamisensa heikentyneen hoivajakson aikana, tai toisaalta jo lähellä eläkeikää olevat

> **Hoivaajien voi olla vaikeaa palata ansiotyöhön, vaikka tarve omaishoivalle päättyisi.**

> **Palkattoman hoivan vaikutukset ilmenevät siis paitsi yksilön arjessa, myös koko talouden tasolla.**

henkilöt voivat kohdata ikäsyrjintää yrittäessään palata työmarkkinoille.

Palkattoman hoivan vaikutukset ilmenevät siis paitsi yksilön arjessa, myös koko talouden tasolla. Säästöjen myötä kasvava läheishoivan tarve voi johtaa heikentyvään työllisyyteen ja työn tuottavuuteen, sekä lisätä taloudellisessa epävarmuudessa elävien henkilöiden määrää. Myös väestön nopean ikääntymisen takia tavoiteltu työurien piteneminen voi hidastua, jos ansiotyönsä jättäneet hoivaajat eivät palaa työelämään.

Hoivavastuu ja sen kustannukset kasaantuvat naisille

Säästöjä hoivasta on syytä tarkastella myös sukupuolten välisen tasa-arvon näkökulmasta. Kun virallinen järjestelmä ei pysty vastaamaan hoivatarpeisiin ja vastuu valuu omaisille, on hoivaaja tyypillisimmin nainen. Myös kielteiset työllisyysvaikutukset korostuvat naisilla, sillä he vähentävät hoivan takia aikaansa ansiotyössä usein miehiä enemmän.

Hoivavastuun keskittyminen naisille voi korostaa jo olemassa olevia sukupuolten välisiä epäsuhtia työmarkkinoilla. Naiset työskentelevät miehiä useammin osa-aikatöissä ja matalapalkka-aloilla. Lisäksi he kantavat edelleen suuremman vastuun myös lastenhoidosta ja kohtaavat miehiä enemmän muita työuran keskeytymisiä, esimerkiksi raskauden yhteydessä. Hoivavastuut työuran aikana voivat urakehityksen ohella vaikuttaa myös eläkekertymään.

Hoivasäästöjen kääntöpuolena ovat vaikutukset hyvinvointiin ja työllisyyteen

Ympärivuorokautisen hoivan vähentäminen tilanteessa, jossa palveluntarve kasvaa yhä nopeammin, johtaa ennen muuta inhimilliseen kärsimykseen ja hyvinvoinnin laskuun. Myös päätösten taloudellisia vaikutuksia tulisi kuitenkin tarkastella kokonaisvaltaisemmin. Riittävillä julkisilla hoivapalveluilla voidaan paitsi tukea ikääntyneiden ja heidän läheistensä hyvinvointia, myös edistää työllisyyttä ja työn tuottavuutta. Tavoiteltujen säästöjen kääntöpuolena puolestaan ovat niiden kielteiset vaikutukset työllisyyteen ja siten koko talouteen.

Heta Melartin, talouspolitiikan asiantuntija, Kalevi Sorsa -säätiö

ONKO TULEVAISUUDENUSKO HUKASSA?

Ilkka Kantola

Lahduttavinta papin työssä olivat kastetilaisuudet. Tavallisesti juhla järjestettiin parikuukautisen vauvan kotona. Aika usein kotikin oli uusi tai sinne oli vasta hiljattain muutettu. Lapsen vanhempien yhteinen elämä oli sekin alussa. Suunta oli vahvasti eteenpäin. Kaikessa kuvastui ihmisten usko tulevaisuuteen. Luottamus siihen, että uudelle ihmiselle löytyy paikka ja vahva pohja omille

askelille. Luottamus omaan ja yhteiskunnan kykyyn turvata lapsen hyvinvointi ja kasvu.

Ristiäisissä ajatuksissani pyörivät myös monet kansalliset ja globaalit epävarmuudet ja uhkakuvat. Ja iloitsin siitä, että nämä asiat eivät kuitenkaan vieneet näiltä ihmisiltä tulevaisuudenuskoa. Elämä voi tuoda eteen monenlaisia vaikeuksia, mutta ajatellaan rohkeasti, että asioilla on tapana selvitä. Perheen perustaminen ja lasten hankkiminen on merkki tulevaisuudenuskosta ja luottamuksesta.

Viimeaikaiselle syntyvyyden voimakkaalle laskulle Suomessa on etsitty selitystä. Onko kyse siitä, ettei ole annettu riittävästi tietoa naisten hedelmällisyyden heikkenemisesti iän myötä? Onko kyse siitä, että lapsiperheiden taloudellisia etuisuuksia on heikennetty? Tai onko asenneilmapiirissä tapahtunut muutos, jossa nuorten aikuisten yksilönvapaus ja mukavuudenhalu korostuvat ja lapset koetaan lähinnä taakkana?

Entä jos kyse onkin tulevaisuudenuskon menettämisestä? Uutisvirta ja julkinen keskustelu on täyttynyt uhkakuvista. Tulevaisuushorisontin uhkapilvet ovat tummuneet. Venäjän röyhkeä tunkeutuminen Ukrainaan on muuttanut julkista puhettamme. Ison naapurimme käytös pelottaa. Sodan uhka ei ole välitön, mutta sitä koskevasta puheesta on tullut osa elämäämme. Hyvien suhteiden rakentamisen tilalle on tullut puhe riittävän pelotteen tarpeellisuudesta.

– Miten selviydyn lasteni kanssa, jos jotain tapahtuu, saattaa olla monen lapsen hankkimista miettivän kysymys.

Toistuvat raportit ilmaston lämpenemisestä sekä ympäristön tilan heikkenemisestä luovat epävarmuutta ja pelkoa. Poikkeuksellisen lämpimät kesäpäivät olivat omassa lapsuudessani 1960-luvulla kaivattua ylellisyyttä. Nyt huomaan, että niihinkin liittyy tumma reuna:

– Ei enää lisää löylyä, tämä riittää, kiitos.

Onko tämä merkki yleisestä ilmaston lämpenemisestä, joka pitäisi saada pysähtymään? Monet arviot ja mittaukset osoittavat, että meillä on tässä suuria vaikeuksia.

Kuka uskoo, että kykenemme rajoittamaan ilmaston lämpenemisen kriittisen rajan alapuolelle? Kuka uskoo, että onnistumme turvaamaan elinmahdollisuuden tuleville sukupolville tällä planeetalla? Tätä uskoa nyt tarvitaan. Tarvitaan oikeasti vaikuttavia kansainvälisen tason sopimuksia ja toimenpiteitä, jotta usko ja luottamus voivat syntyä ja vahvistua.

Kylmän sodan pahimmassa vaiheessa ydinsodan uhka nousi uudenlaiseksi ilmiöksi. Uhkakuva tiettävästi vaikutti monien ihmisten haluun hankkia lapsia:

– Mitä järkeä hankkia lapsia maailmaan, joka kohta räjähtää?

Onko niin, että edellä kuvaamani uhkakuvat ovat nyt yksi syy syntyvyyden voimakkaaseen laskuun?

Kestävä kehitys ja vaikeuksien voittaminen ei ole mahdollista ilman tulevia sukupolvia. Hyvinvointimme ja selviytymisemme ylipäätään on rakennettu sen varaan, että uudet sukupolvet syntyvät kehittämään lahjojaan, tekemään työtä ja kantamaan vastuuta. Pienessä vauvassa näemme kenties tehtävän ja taakankin. Mutta hänessä näkyy myös mahdollisuus kasvaa ratkaisemaan ihmiskunnan vaikeimmat ongelmat ja torjumaan vakavimmat uhat. Kun suojelemme pientä lasta, annamme hänelle mahdollisuuden kasvaa ja kehittyä suojelemaan elämää.

Ilkka Kantola katsoo kanssamme kauas

Teologian tohtori Ilkka Kantola aloittaa Eläkkeensaaja-lehden toisena kolumnistina. Hän on todennäköisesti tuttu suurelle osalle lukijoistamme, joten lyhyestä virsi kaunis. Pitäydymme siis hänen omakirjoittamassaan, ytimekkäässä esittelyssä:

ILKKA KANTOLA

Helsinkiläinen eläkeläinen. Avioliitossa ja kaksi lasta sekä yksi lapsenlapsi.

Harrastuksina veneily, kirjallisuus ja musiikki.

URA:

- Diakonissalaitos, lapsi- ja perhetyön johtaja 2019–2022
- Kansanedustaja (SDP) 2007–2019
- Puoleen varapuheenjohtaja (SDP) 2008–2012
- Turun arkkihiippakunnan piispa 1998–2005
- Pappi 1985–

Verotus kiristyy

Suomalaiset maksavat tulevaisuudessa nykyistä enemmän veroja. Tämän vuoden syyskuun alussa yleinen arvonlisävero nousi. Lääkkeiden arvonlisävero nousee todennäköisesti vuoden 2025 alussa. Lisäksi noin 850 000 eläkeläisen verotus kiristyy ja kotitalousvähennys pienenee.

Arvonlisäverosta käytetään lyhennettä ALV. Arvonlisävero on vero, jonka maksat, kun ostat tavaroita tai palveluita. Se lisätään tuotteen tai palvelun hintaan. Myyjä maksaa veron valtiolle. Yleinen arvonlisävero nousi syyskuun alusta 25,5 prosenttiin. Aiemmin se oli 24 prosenttia. Näin arvonlisävero nousi 1,5 prosenttiyksikköä. Tämä tarkoittaa, että useat tuotteet ja palvelut ovat olleet syyskuusta lähtien kalliimpia ostaa. Arvonlisäveron määrän näet esimerkiksi kauppakuitistasi. Ruuan ja lääkkeiden arvonlisävero ei kuitenkaan noussut. Hallitus kertoi, että arvonlisäveroa nostettiin siksi, että Suomen valtion velka saadaan pienemmäksi.

Lääkkeiden arvonlisävero nousee ensi vuonna

Virallisia päätöksiä uusista arvonlisäveron korotuksista ei ole vielä tehty eduskunnassa. Hallituksen nykyinen suunnitelma on nostaa vielä esimerkiksi lääkkeiden, julkisen liikenteen ja majoituksen arvonlisäveroa vuonna 2025. Niiden nykyinen arvonlisävero on 10 prosenttia. Esimerkiksi vuoden 2025 alussa lääkkeiden arvonlisävero nousee nykyisestä 10 prosentista 14 prosenttiin. Jos ostat lääkkeen, jonka veroton hinta on 10 euroa, uuden arvonlisäveron myötä maksat siitä 11,40 euroa. Ensi vuoden alussa lääkkeet ovatkin kalliimpia ostajalle, jos ehdotus hyväksytään eduskunnassa syksyllä 2024.

Noin 850 000 eläkeläisen verotus kiristyy

Hallituksen suunnitelman mukaan useat eläkeläiset maksavat ensi vuonna enemmän tuloveroja eläkkeestään. Tulovero on vero, jonka valtio perii tietyistä tuloista, kuten eläkkeestä. Tämä koskee henkilöitä, joiden eläke on noin 22 500–57 500 euroa vuodessa. Kaikkein pienimpiä eläkkeitä se ei koske. Tämä kiristys koskee noin 850 000 eläkeläistä. Verotuksen kiristyminen riippuu eläkkeen suuruudesta. Verotus kiristyy enimmillään 1,1 prosenttiyksikköä.

Kotitalousvähennys pienenee

Kotitalousvähennyksen voit tehdä, kun teetät kodissasi erilaisia töitä. Voit saada kotitalousvähennyksen, kun ammattilainen tekee kotonasi remonttia. Myös hoivatyö kodissa on kotitalousvähennyksen piirissä.

Kotitalousvähennystä heikennetään noin 100 miljoonalla eurolla. Tämä merkitsee sitä, että jatkossa saat vähentää verotuksessa pienemmän summan kotitalousvähennyksenä. Joudut myös maksamaan isomman omavastuun. Omavastuu tarkoittaa sitä summaa, jonka maksat ensin itse, jonka jälkeen saat vähentää kotitalousvähennyksen verotuksessasi.

EKL on ottanut kantaa verotukseen

Eläkkeensaajien Keskusliitto eli EKL on ottanut kantaa verotukseen. EKL on tyytyväinen siihen, että pienimpiä eläkkeitä ei veroteta nykyistä kovempaa. EKL vastustaa eläkkeiden verotuksen kiristämistä. EKL:n mielestä esimerkiksi korkeista eläkkeistä veroa maksetaan jo tarpeeksi lisäverolla. Tästä verosta käytetään myös nimitystä raippavero.

EKL on vaatinut, että kotitalousvähennystä pitäisi saada enemmän esimerkiksi hoivatyöstä. Tämä auttaisi monia ikääntyneitä ihmisiä pärjäämään paremmin kotonaan.

- Yleinen arvonlisävero kiristyi tämän vuoden syyskuussa
- Ensi vuonna kiristetään ainakin lääkkeiden arvonlisäveroa
- Joidenkin eläkkeiden verotus kiristyy ensi vuonna
- EKL ei hyväksy kaikkia verojen kiristyksiä

Tapahtumat kokoavat asukkaita yhteen. Kuva Sakari Röyskö.

Asuinympäristöt ikäystävällisiksi

Oma koti on useimmille meistä kullan kallis. Asuinympäristöön muodostuu ajan myötä monenlaisia siteitä — niin naapurit kuin lähitienoot tulevat tutuiksi. Arki sujuu omatoimisesti totutulla tavalla ja elo tuntuu turvalliselta eikä siihen toivota muutoksia.

Nuorempana asuinympäristön ominaisuuksiin ei juuri kiinnitä huomiota, mutta iän karttuessa ympäristön merkitys itsenäiselle asumiselle tulee yhä selkeämmin esille. Ikääntyneenä asuminen kattaa varsin pitkän ajan elämästä. Tällöin asuinympäristön tulisi vastata hyvinkin vaihteleviin tarpeisiin.

Ikääntymiseen liittyy muutoksia toimintakyvyssä. Niitä tapahtuu aistien toiminnassa, tiedon käsittelyssä ja fyysisessä toimintakyvyssä. Aistitiedon käsittely hidastuu ja lihasvoima, tasapaino sekä koordinaatio heikkenevät.

Nuorempana asuinympäristön ominaisuuksiin ei juuri kiinnitä huomiota.

Kun muutokset liittyvät biologiseen vanhenemiseen, ne tapahtuvat yleensä hitaasti mutta iän myötä yleistyvät sairaudet voivat vaikuttaa toimintakykyyn nopeastikin. Ympäristön tuttuuden ja päivittäisten rutiinien merkitys korostuu erityisesti muistisairauksissa. Silloin ympäristön hahmottaminen usein vaikeutuu ja tututkin paikat saattavat muuttua vieraiksi.

Tarve ikäystävällisyydelle

Ikääntyneiden liikkuminen, asiointi, harrastaminen ja vuorovaikutus muiden ihmisten kanssa edellyttävät ympäristöltä ominaisuuksia, jotka tukevat toimintakykyä ja kompensoivat siinä ilmeneviä rajoitteita mahdollisimman hyvin. Eläkeiän vasta saavuttaneilla ei juurikaan ole erityisiä tarpeita asuinympäristöjen suhteen vielä noin kymmeneen vuoteen.

Vanhemmatkin ihmiset ovat nykyisin omatoimisia pitkään, sillä 75- ja 80-vuotiaiden sekä fyysinen että tiedonkäsittelyyn liittyvä toimintakyky on parantunut viime vuosikymmeninä. Arkitoimissa vähintään suuria vaikeuksia

Eläkeiän vasta saavuttaneilla ei juurikaan ole erityisiä tarpeita asuinympäristöjen suhteen vielä noin kymmeneen vuoteen.

kokevien 75 vuotta täyttäneiden osuus on laskenut noin kymmenen prosenttiyksikköä kymmenessä vuodessa. Vuonna 2013 heitä oli 38 % vastaavan ikäisestä väestöstä, kun vuonna 2022 heidän osuutensa oli 28 %.

Ikäystävällisyyden taustalla on maailman terveysjärjestön WHO:n pitkäjänteinen työ kaupunkien ikäystävällisyyden kehittämiseksi. Iäkkäät ihmiset ovat itse olleet määrittelemässä sitä, millaiset ominaisuudet tekevät ympäristöstä ikäystävällisen. Ikäystävällisyydellä edistetään aktiivista ikääntymistä, niin että iäkkäillä on mahdollisuus terveelliseen ja turvalliseen elämään sekä osallistumiseen.

Ikäystävällisiä asuinalueita ei ole suunnattu pelkästään iäkkäiden tarpeisiin, vaan ne suunnitellaan ja toteutetaan niin, että ne soveltuvat toimintakyvyltään ja taloudellisilta tilanteiltaan mahdollisimman monenlaisille ihmisille. Ikäystävällisyydessä kuitenkin painottuvat ikääntyneiden henkilöiden voimavarat, kyvyt ja osaaminen, joita tuetaan ja tuodaan esille niin fyysisen kuin sosiaalisenkin ympäristön avulla. Ikäystävällisessä asuinympäristössä on kiinnitetty erityisesti huomiota sellaisiin tekijöihin, jotka ovat iäkkäiden turvallisen liikkumisen, toiminnan ja asioinnin kannalta keskeisiä.

Tällä hetkellä 1 606 kaupunkia 53 maasta on liittynyt WHO:n ikäystävällisten kaupunkien verkostoon. Suomesta jäseninä ovat Vantaa, Kalajoki, Lahti, Vaasa, Kerava, Turku ja Tampere. Verkostossa olevat kaupungit ovat sitoutuneet kehittämään ja arvioimaan ikäystävällisyyttään yhdessä iäkkäiden asukkaidensa kanssa.

Turvallista liikkumista

Asuinympäristön yhteys ikääntyneiden hyvinvointiin välittyy etenkin fyysisen aktiivisuuden kautta. Ikäystävällisessä asuinympäristössä liikkumisolosuhteet ovat turvallisia, jolloin ulos uskaltaa lähteä ilman pelkoa kaatumisesta tai eksymisestä. Ympäristö on helposti hahmotettava ja selkeä. Reitit ovat esteettömiä, hyvin kunnossapidettyjä ja valaistuja. Kulkuväylät ovat riittävän leveitä ja liikkumisen apuvälineiden käyttö ei ole hankalaa. Autoliikenne ja pyöräily on erotettu kävelyteistä ja suojatiet näkyviä. Talvella huolehditaan lumenpoistosta ja hiekoituksesta oikea-aikaisesti.

Hyvä valaistus on tasaista eikä häikäise. Kuva Erja Rappe.

Tukeva penkki on turvallinen. Kuva Erja Rappe.

Penkkien talvikunnossapitoa ei saa laiminlyödä. Kuva Erja Rappe.

Turvallisuuskävelyn järjestäminen

- Kartoitetaan asuinalueella iäkkäiden arjen ja hyvinvoinnin kannalta keskeiset paikat.
- Kohteet ja reitit valitaan yhdessä iäkkäiden kanssa.
- Tarkasteltavia kohteita ovat sisäänkäynti rakennukseen, portaat ja luiskat, kulkureitit piha-alueella tai lähiympäristössä, risteykset, suojatiet ja pysäkit sekä piha-alue ja lähiympäristö.
- Kävelyn aikana osallistujat täyttävät arviointilomakkeen, jonka jälkeen keskustellaan yhdessä havainnoista ja ratkaisuehdotuksista.
- Esiin tulleet havainnot ja kehittämisehdotukset kirjataan ylös ja välitetään toimenpiteitä varten niistä vastaaville toimijoille.
- Ohje turvallisuuskävelyn järjestämiseen ja tarkistuslista ovat ladattavissa: **bit.ly/ikainstituutti_turvallisuuskavely**

Levähdyspenkkejä on riittävästi reittien varrella. Kun ympäristö rohkaisee ulkoilemaan ja asioimaan, toimintakyky pysyy yllä ja tapaturmien riski vähenee.

Jotta asuinympäristössä voi liikkua, sinne on myös päästävä. Asuinrakennuksen ulkoovien avaaminen ja auki pitäminen saattaa olla iäkkäälle raskasta. Portaat ja rappurallit voivat hankaloittaa apuvälineen kanssa liikkumista. Kerrostaloissa hissittömyys estää monen ikääntyneen ulos lähtemisen.

Palvelut lähellä

Ikäystävällisellä alueella palvelut sijaitsevat kävelyetäisyydellä tai toimivien liikenneyhteyksien päässä, mikä on tärkeää etenkin haja-asutusalueilla. Iäkkäille tarkoitetut asunnot kannattaakin sijoittaa palvelukortteleihin tai niiden läheisyyteen. Kun julkisen liikenteen pysäkit sijaitsevat asunnon lähellä ja niissä on suojana katto ja penkki, jaksaa paremmin lähteä matkaan. Tärkeää on kiinnittää huomiota myös asiakaspalveluun, niin että siellä osataan kohdata ystävällisesti myös hitaita ja muistiltaan hauraampia asiakkaita.

Yhteisöllisyydestä turvaa

Ikäystävällinen asuinympäristö on yhteisöllinen. Ikääntynet ovat yhdenvertaisesti osa yhteisöä ja asenneilmapiiri on ikämyönteinen. Yhteisöllisyys syntyy toisten ihmisten kohtaamisesta ja yhteisestä tekemisestä. Tarjolla on ikääntyneille mieluista toimintaa ja mahdollisuus olla haluamallaan tavalla yhdessä toisten kanssa. Yksin asuminen yleistyy vanhetessa. Yli 75-vuotiaista yksinasuvia on jo lähes puolet. Heille asuinalueen yhteisöllisyys tuo turvaa arkeen. Kohtaamisten ja yhteisen toiminnan kautta tutustutaan lähellä asuviin, mikä parantaa luottamusta selviytyä arjen haasteista.

Jotta ikääntyneet voivat osallistua, tulee tietoa palveluista, harrastusmahdollisuuksista sekä omiin asioihin vaikuttamisen keinoista saada eri tavoin, ei pelkästään digitaalisesti. Paikallislehdet, henkilökohtaiset viestit ja järjestöjen kautta tiedottaminen tavoittavat ikääntyneitä usein parhaiten.

Luonnosta viihtyisyyttä

Ikäystävällinen asuinympäristö on myös viihtyisä ja elämyksellinen. Viihtyisyyttä asuinympäristöön tuo pihojen ja viheralueiden luonto. Lisäksi luonto edistää monin tavoin asukkaiden hyvinvointia parantamalla asuinympäristön olosuhteita ja houkuttelemalla ulkoilemaan. Luonto koetaan rauhoittavana ja esteettisiä elämyksiä tuottavana.

WHO suosittaa, että vähintään 0,5–1 ha suuruinen viheralue tulisi sijaita viiden minuutin kävelymatkan päässä kodista.

Ikäystävällisyyden toteutuminen

Siitä, kuinka asuinympäristöjen ikäystävällisyys Suomessa toteutuu, on niukasti tietoa. Lainsäädäntö tukee ikäystävällisyyden toteutumista joidenkin säännösten kautta. Rakentamislain tavoitteena on turvallinen, terveellinen, viihtyisä, esteettisesti tasapainoinen ja sosiaalisesti toimiva elinympäristö, mikä toteutuessaan vastaa monia ikäystävällisyyden piirteitä.

Erikseen ikääntyneet mainitaan piha- ja oleskelualueiden suunnittelun ja rakentamisen yhteydessä, missä on otettava huomioon esteettömyys ja käytettävyys ikääntyneiden kannalta. Rakennusluvan varaiseen rakennukseen johtavan kulkuväylän ja sisäänkäynnin on oltava esteetön. Lisäksi yhteisöllisen asumisen ja ympärivuorokautisen palveluasumisen tulee olla esteetöntä, turvallista ja sosiaalista kanssakäymistä edistävää.

Kunnilla ja hyvinvointialueilla on myös lakisääteinen velvollisuus laatia suunnitelma ikääntyneen väestön asumisesta. Suunnitelmaan tulee sisältyä ikääntyneiden asumista koskevien tarpeiden ennakointi ja niitä vastaavan asumisen kehittäminen. Näitä suunnitelmia on aloitettu tekemään vasta viime vuosina ja toimenpiteitä niiden pohjalta on toteutettu vielä vähän.

Kokonaiskuvaa asuinympäristön ikäystävällisyyden toteutumisesta iäkkäiden itsensä arvioimana voi hahmottaa sosiaali- ja terveysministeriön vanhusneuvostoille teettämästä kyselystä. Kyselyssä vanhusneuvostot arvioivat kuntansa asuinympäristöjen ikäystävällisyyden toteutumista kouluarvosanoilla 4–10. Kyselyn mukaan asuinympäristöjen ikäystävällisyys toteutui keskimäärin tyydyttävästi.

Parhaiten toteutui lähiviheralueiden riittävyys, heikoiten julkisen liikenteen toimivuus ja esteettömyys. Ikäystävällisyydessä oli vain pieniä eroja kuntakoon ja alueen mukaan. Pääsääntöisesti ikäystävällisyys toteutui pienissä kunnissa hieman paremmin kuin suuremmissa muutoin kuin julkisen liikenteen kohdalla.

Tulosten mukaan ikääntyneet ovat melko yhdenvertaisessa asemassa asuinympäristöjen ikäystävällisyyden suhteen eri puolilla Suomea. Kehitettävää on kaikkialla.

Ennakoi ajoissa

Asuinympäristön ikäystävällisyyttä kannattaa tarkastella jo ennen kuin toimintakyky alkaa selvästi heikkenemään. Tällöin ehtii tehdä mahdollisesti tarvittavia muutoksia ajoissa. Asunnon sisällä muutoksia on helpompi tehdä itse mutta myös asuinympäristön suhteen voi olla aktiivinen. Hyvä keino tarkastella asuinympäristön ikäystävällisyyttä on järjestää turvallisuuskävely yhdessä asukkaiden ja asuinalueesta vastaavan tahon, kuten taloyhtiön, sekä viranomaisten kanssa.

Jo pienilläkin ratkaisuilla arki voi helpottua huomattavasti. Penkkien lisääminen oikeisiin paikkoihin ja valaistuksen parantaminen ovat tehokkaita keinoja edistää asuinympäristön ikäystävällisyyttä.

Erja Rappe, vanhempi tutkija
Ikäinstituutti

Lisätietoa ikäystävällisen asuinympäristön kehittämiseen

- Jere Rajaniemi ja Erja Rappe: Ikäturvallinen asuinalue (pdf): bit.ly/ikainstituutti_ikaturvallinen_asuinalue
- Erja Rappe, Helinä Kotilainen, Jere Rajaniemi ja Päivi Topo: Muisti- ja ikäystävällisyyttä asuinympäristöihin (pdf): bit.ly/ikainstituutti_muistiystavallinen_asuinymparisto

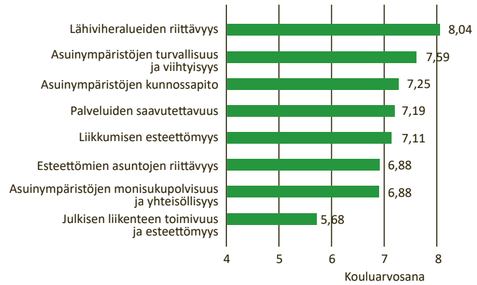

Kuntien vanhusneuvostojen antamat arvosanat asuinympäristöjen ikäystävällisyydestä.

Erja Rappe, Ikäinstituutti.

Pohdi

- Oletko tyytyväinen nykyiseen asumiseesi?
- Millaisia toiveita sinulla on asumisen suhteen tulevaisuudessa?
- Onko ulkoilu helppoa?
- Ovatko käyttämäsi palvelut sujuvasti saavutettavissa?
- Onko mieluisia harrastusmahdollisuuksia saatavilla?
- Onko muiden ihmisten tapaaminen vaivatonta?
- Saatko tarvittaessa apua?

Pihalta löytää lenkkiseuraa. Kuva Sakari Röyskö.

Pärekaton tekoa. Kuvat Tanja Airaksinen

Kato, katompi katto

Nykypäivän tyypillisille kattomateriaaleille löytyy hyviä vaihtoehtoja perinnerakentamisen puolelta. Perinteisillä puu- tai muusta luonnonmateriaaleista tehdyillä pinnoilla saa eloisaa ilmettä rakennuksiin, ja lisäksi samalla ylläpitää perinnetekemistä ja -taitoja. Esimerkiksi niitty- tai pärekatto sopii niin omaan pihaan kuin yhteisötalojen tai -rakennusten katteeksi.

Katto on rakennusta, huonetta tai muuta sellaista päältä päin peittävä rakenne. Ei siis kovin innostusta herättävä sana. Mutta kun sitä määritellään tarkemmin, niin se alkaa tuntua jo mukavammalta mielessä: pärekatto, malkakatto, paanukatto, turvekatto, elävä katto tai ruokokatto. Pelti-, huopa- tai tiilikatot ovat niitä yleisimpiä ja ehkä proosallisiakin kattoja. Mutta ruokokatto, elävä katto tai pärekatto ovatkin melkein runomittaan taipuvia sanoja. Ja mitä sitten niiden sanojen taakse tekoina kätkeytyy? Se on hauskaa, innostavaa ja usein myös yhteisöllistä tekemistä.

Päreestä katoksi

Pärekattoja tehdään tasaisesti eri puolella Suomea moniin perinnerakennuksiin, joissa ei varsinaisesti asuta. Aitat, ladot, riihet ja pienet suojarakennukset saavat usein päälleen pärekaton. Pärekaton tekeminen on yksinkertaista, mutta siitä on erilaisia variaatioita. Pärepuuksi kelpaa pääasiassa haapa, mänty ja kuusi. Pärehöyliä löytyy lähes joka paikkakunnalta, eli kun hankkii hyvät pärepuut, niin höylälle pääsee hyvinkin lyhyellä varoajalla.

Päreen pituus vaihtelee 35–45 cm. Pärekaton aluslaudoituksen ei tarvitse olla umpilaudoitusta ja siihen kelpaa myös vajaakanttinen lauta. Pärekatto tehdään niin, että päreestä vähintään 2/3 osaa jää seuraavien pärerivien alle. Päreet asetellaan myös niin, että toisiaan seuraavat kerrokset menevät limittäin. Pärerivi pysyy suorana, kun käytetään ohjauslautaa. Pärekaton voi tervata muutamien vuosien välein. Pärekattoa valmistamisessa kannattaa varautua siihen, että se pitää uusia n. 15 vuoden välein.

Viherkatto. Kuva Tanja Airaksinen

Viherkatto elävöittää

Turvekatto, ruohokatto tai elävä katto ovat myös kohtuullisen helppoja toteuttaa. Mikäli tekee noin 20–25 cm paksun katon, niin katon tukirakenteet pitää mitoittaa katon oman painon ja lumikuorman mukaan. Elävälle katolle pitää tehdä täysponttilaudoitus, jonka päälle tulee huopa. Jos tekee asuinrakennukselle elävän katon, niin on hyvä laittaa kaksinkertainen huopakerros. Huopakerroksen päälle tulee vielä patolevy. Huopa- ja patolevyt voi korvata myös tuohilevyillä, mikäli haluaa tehdä oikein perinteisen elävän katon. Katon ulkoreunoille sekä lappeille ja päätyihin pitää nostaa vielä noin 20 cm reunukset. Katto on siis ikään kuin laatikko.

Huovat ja patolevy pitää nostaa myös näille ulkoreunoille. Pohjatöiden jälkeen alkaa maa-aineksen nostaminen katolle. Katon räystäille tehdään salaojitus, joka lävistetään putkilla ulkoreunoista ulos. Salaojan päälle tulee vettä helposti läpäisevä sepelikerros, noin 30 cm räystäältä. Sen jälkeen katolle nostetaan pellosta tai suosta nostetut turve- tai kunttapalat aina räystäältä harjalle rakentaen. Jotta katosta saataisiin elävä, tehdään kaksikerroksinen maa-aineskatto. Alempi kerros tulee ruohopuoli alaspäin ja toinen kerros ruohopuoli ylöspäin. Katolle kannattaa istuttaa mansikkaa, ketokasveja ja muita kuivan ja karun kasvupaikan kasveja. Elävän katon voi tehdä myös esimerkiksi maksaruohosta, mutta se on varsin hintava. Elävän katon ikä on hyvinkin 50 vuotta.

Sanonta "ylimalkaan" johtaa myös kattoihin. Ennen malkakatoissa käytettiin malkapuina ensisijaisesti kuusta. Mutta kun sitä ei aina saatu, käytettiin myös mäntyä ja lehtipuuta. Eli mikä tahansa puu kelpasi, siis ylimalkaan.

Timo Reko, kehittämispäällikkö
Maaseudun Sivistysliitto

Lue lisää: msl.fi > Ympäristö > Käytännön ympäristötekoja > Niitty- ja pärekatto

tai skannaa qr-koodi

Viherkatto. Kuvat Tanja Airaksinen

VIHERKATOISTA SAADUT HYÖDYT

- Kattopinnan pidentynyt käyttöikä
- Rakennusten energiansäästö
- Hulevesien hallinta (etenkin kaupungeissa)
- Ilmanlaadun parantuminen
- Äänieristävyys
- Suojaa katon vedeneristeitä auringon uv-säteilyltä, lämpötilan vaihteluilta ja mekaaniselta rasitukselta
- Toimii lämmönsäätelijänä: talvella viherkatto eristää lämpöä ja kesällä viilentää
- Suodattavat ilmansaasteita ja tarjoavat elinympäristöjä eläimille
- Lisää monimuotoisuutta
- Esteettisyys ja viihtyvyys: sulautuu hienovaraisesti maisemaan, jos sillä kasvaa samoja kasveja kuin ympäröivässä luonnossa. Kukkiva katto tekee katosta pihapiirin ilopillerin ja korostaa rakennusta.

EERO-VEIKKO NIEMI
Kuva: Anja Ahola

Yhtiökokous – helvettiä vai taidetta?

Kirjailija **Jari Tervo** sanoi hiljattain televisiossa, että hänen mielestään taloyhtiön yhtiökokous on maanpäällinen helvetti. Kun oikein asiaa pohdin, niin olen pakotettu toteamaan, että en ole Jarin kanssa samaa mieltä. Oikeastaan, ei minua kukaan pakota, mutta totean kuitenkin.

Ajattelepa Jari (lähestyn näin tuttavallisesti, kirjoittajia kun olemme molemmat) yhtiökokousta uudella tavalla. Vertaa sitä vaikka **Maurice Ravelin** (Ranska, 1875-1937) kuuluisaan Boleroon. Bolero on melko pitkä eli esitys kestää noin 16 minuuttia. Se saattaa alkaa hieman pitkästyttää, ainakin useamman kerran peräkkäin kuunneltuna. Bolerolla on tiettyä muutakin yhtäläisyyttä taloyhtiön yhtiökokoukseen.

Kokous alkaa hillitysti puheenjohtajan ja sihteerin valinnalla. Niistä päästään vielä helposti, kun molemmat istuvat jo saman pöydän ääressä. Isännöitsijästä tulee sihteeri ja talon hallituksen puheenjohtajasta taas kerran kokouksen puheenjohtaja. Edelleen jatketaan rauhallisesti ja jotenkin odottavissa tunnelmissa, Edelleen jatketaan rauhallisesti ja jotenkin odottavissa tunnelmissa, kunnes pitää valita pöytäkirjantarkastajat ja äärimmilleen kärjistyvien erimielisyyksien varalle myös ääntenlaskijat. Tässä vaiheessa kaikki kiinnostuvat kenkiensä kärjistä tai kokoustilan katosta. Nopeakin vilkaisu ympäristöön saattaa olla turmiollista ja johtaa siihen, että vilkaisija valitaan luottamustoimeen.

Lopulta pari talon nuorempaa varomatonta asukasta saadaan nimettyä. Myös Bolero alkaa hyvin hillitysti vain muutaman soittimen ollessa äänessä. Alkuhetkistä asti taustalla kuuluu kuitenkin muutaman takarivissä istuvan vanhan asukkaan pikkurumpu, joka toistaa samaa kuviota mutisten:

– Aina ei pitäisi olla jotakin värkkäämässä ja rahaa tuhlaamassa.

Eteenpäin päästään, kun hennompiääninen soitin eli puheenjohtaja alkaa lukea hallituksen esitystä. Siinä pyydetään, että asukkaat antaisivat luvan suunnitella maalämmön käyttöönottoa. Suunnitteluun pitäisi varata isohko summa rahaa. Uusia soittimia alkaa herätä, äänet lisääntyvät, kun muutamat asukkaat haluavat esiintyä asiantuntijoina kuvaillen maalämmön ominaisuuksia.

Uutena äänenä liittyvät mukaan maalämmön kritisoijat. Puheenvuorojen sisältö on vauhtiin pääsyn jälkeen samalla tavoin ennalta arvattavissa kuin Boleronkin kulku. Koko ajan taustalla jumputtaa takarivin pikkurumpu.

Keskustelu kiihtyy kiihtymistään. Uusia soittimia yhtyy samaa teemaa toistelemaan. Puheenjohtaja on jo ajat sitten sivuutettu ja äänten sekamelska yltyy kaikkien puhuessa yht'aikaa. Tässä vaiheessa mukaan liittyy myös klarinetti eli viimeisen rapun rouva. Hän haluaa ottaa taas kerran puheeksi viisi vuotta sitten epäonnistuneen, tai ainakin hänen mielestään epäonnistuneen, ikkunaremontin. Rouvaa harmittaa edelleen vastuuvapaus, joka silloiselle hallitukselle vuosikokouksessa myönnettiin. Perustelu ei oikein muille kuulijoille avaudu, talous kun on aina ollut mitä parhaimmassa jamassa.

Huuto yltyy ja jämerämmät soittimet pääsevät ääneen vanhan hallituksen puolustautuessa. Aletaan lähestyä teoksen eli tässä tapauksessa kokouksen huippukohtaa. Turha mainitakaan, että pikkurumpu jatkaa omaa kuviotaan edelleen.

Äkkiä eturivin hiljainen huilun ääni ehdottaa, että hallitukselle ei annettaisi lupaa rahoittaa suunnitelmaa ennen lisätietojen hankkimista. Vieressä istuva oboe murahtaa "kannatan" ja koko metakkaan kyllästynyt puheenjohtaja kopauttaa nuijaa päätöksen merkiksi. Tässä vaiheessa muu orkesteri vasta tajuaa, mitä tuli päätettyä. Kaikki soittimet hiljenevät, viimeisenä pikkurumpu.

Taiteellinen kokemus koskettaa kaikkia kokouksen osallistujia voimakkaasti. Niin voimakkaasti, että taaskaan osa heistä ei muutamaan kuukauteen kokouksen jälkeen pysty edes tervehtimään naapuriaan.

(Jos Bolero ei ole tuttu niin kannattaa etsiä ja kuunnella se netistä. Hakusanoilla "Ravel Bolero" löytyy useampikin äänitys. Jos taloyhtiön yhtiökokous ei ole tuttu niin Boleron kuuntelemalla siitäkin saa aika hyvän kuvan.)

Vesimittareiden luotettavuudesta

Huoneistojen vesimaksut muuttuvat mitattuun vedenkulutukseen perustuviksi, kun käyttövesiputkistoja uusitaan. Uudisrakennuksiin huoneistokohtaisia vesimittareita on asennettu jo pitkään. Nyt yhä useampi asukas pääsee seuraamaan vedenkulutustaan. Laskutuksen yhteydessä mittauksen luotettavuus saattaa askarruttaa.

Vesimittareiden vaatimuksia ja valmistusta valvotaan

Laskutuskäyttöön tarkoitettujen vesimittareiden on täytettävä mittauslaitelain vaatimukset. Ennen kuin laskutuskäyttöön tarkoitettu vesimittari voidaan laittaa myyntiin, pitää valmistajan osoittaa, että vesimittari täyttää kaikki sille asetetut vaatimukset. Vaatimukset perustuvat EU-direktiiviin ja koskevat mm. vesimittarin suurimpia sallittuja virheitä, mittarin kestävyyttä, näytön vaatimuksia ja häiriöiden sietoa.

Vesimittareiden vaatimustenmukaisuuden arvioinnissa on aina mukana riippumaton ilmoitettu tarkastuslaitos. Tällä pyritään varmistamaan, että kaikki vesimittarit toimivat luotettavasti ja täyttävät niille asetetut vähimmäisvaatimukset. Laatuvirheet ovat vahvan ennakkotarkastuksen takia harvinaisia. Valmistaja vastaa vesimittarin vaatimustenmukaisuudesta.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) valvoo markkinoilla olevia vesimittareita.

Vaatimustenmukaisen vesimittarin tunnistaa merkinnöistä. Hyväksytyssä mittarissa on CE M-merkintä, valmistusvuosi (kuvan esimerkissä 2022) ja ilmoitetun tarkastuslaitoksen nelinumeroinen tunnus.

CE M 22 0000

Huoneistokohtaisten vedenkulutuksen laskutus mitatun kulutuksen perusteella tuli pakolliseksi uusissa rakennuksissa vuonna 2020 voimaan tulleen energiatehokkuuslain muutoksen myötä. Vanhoissa taloyhtiöissä kulutukseen perustuva laskutus on pakollista käyttövesiputkiston uusimisen yhteydessä.

Asennus vaikuttaa vesimittarin luotettavuuteen

Vesimittarin on sovelluttava aiottuun käyttöön ja asennuspaikkaan. Vesimittarit asennettaan huolellisesti ohjeiden mukaisesti. Laskutuksen oikeellisuus perustuu mittarin luotettavuuteen, joten virheellinen asennus voi tulla kalliiksi käyttäjälle. Asennuksesta johtuvat virheet voidaan todeta ainoastaan käyttöpaikalla ja niiden korjaus voi olla hankalaa. Asennusohjeet voivat koskea esimerkiksi vesimittarin asennusasentoa, mittaria ympäröivien putkistojen suoria osuuksia tai takaisinvirtausta estävien venttiilien asentamista.

Vesimittari ei ole ikuinen

Vesimittarilla on rajallinen tekninen käyttöikä ja se on syytä vaihtaa sopivin väliajoin. Valmistaja antaa arvion mittarin käyttöiästä. Putkiston kunto ja veden laatu vaikuttavat käyttöikään. Esimerkiksi tavallisen mekaanisen vesimittarin käyttöikä voi vaihdella raakaveden laadusta riippuen muutamasta vuodesta reilusti yli kymmeneen vuoteen. Vesimittari pitäisi vaihtaa ennen kuin se alkaa vanhuuttaan toimia virheellisesti. Taloyhtiön on hyvä huomioida tämä vesimittareiden kunnossapitosuunnitelmassa.

Vastuu vesimittarin luotettavasta toiminnasta

Mittarin valmistaja vastaa siitä, että CE M -merkinnöillä varustettu vesimittari täyttää vaatimukset ennen käyttöönottoa ja että asennusohje on asianmukainen. Mittarin tai mittarierän mukana on toimitettava valmistajan vaatimustenmukaisuusvakuutus.

Käytössä olevasta vesimittarista vastaa se taho, joka käyttää vesimittarin lukemaa laskutuksen perusteena. Kiinteistöjen vesimittarin (päävesimittari) kunnosta vastaa vesihuoltoyhtiö. Huoneistokohtaisista vesimittareista vastaa yleensä taloyhtiö. Huoneistokohtaisten vesimittareiden osalta taloyhtiö vastaa siitä, että käytössä on soveltuva mittari ja että mittari toimii luotettavasti koko käytössäoloajan.

Mitä tehdä, jos epäilee omaa vesilaskuaan

Jos oma vesilasku epäilyttää, kannattaa ensin pohtia omaa vedenkulutustaan. Motiva on julkaissut verkkosivuillaan kattavasti tietoa ja laskelmia tyypillisen talouden vedenkulutuksesta ja siihen vaikuttavista asioista: bit.ly/motiva_vedenkulutus

Kotitalouksien vedenkulutus vaihtelee runsaasti, joten kannattaa miettiä omia tapojaan käyttää erityisesti lämmintä vettä.

Jos vedenkulutuksen mittaus edelleen arveluttaa, kannattaa tarkistaa talouden vesikalusteiden kunto yhdessä kiinteistöhuollon kanssa. Vesimittarin toimintaa voi tarkkailla esimerkiksi varmistamalla, ettei kulutuslukema kasva silloin, kun taloudessa ei käytetä vettä esimerkiksi poissaolojen aikana. Tavallisin syyllinen ylisuuriin vedenkulutuksiin on vuotava WC-istuimen säiliö. Pienikin vuoto voi huomaamatta aiheuttaa suuren vesilaskun. Huoneistokohtaisten vesimittareiden toimintaa selvitetään yhdessä taloyhtiön kanssa, sillä he ovat vesimittareista vastuussa.

Lisätietoja vesimittareiden vaatimuksista löytyy Tukesin verkkosivuilta: bit.ly/tukes_vesimittarit

Sari Hemminki, ylitarkastaja
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)

MIELIPIDE

Vesimittareita on syytä tarkkailla

Muutimme aikoinaan uudehkoon kerrostaloon, jossa oli vesimittarit. Ensimmäisenä vuotena taloyhtiö lähetti tuplasti isomman vesilaskun verrattuna ennakkomaksuun. Tuo lasku oli järjenvastainen eikä sopinut perheeni vedenkulutukseen.

Aloin seurata ja valokuvata päivittäin vesimittarimme kulutuslukemia ja vertailla niitä perheeni vedenkulutukseen. Yllätyksenä huomasin, että sekunnin sisällä mittariin tuli 3 000 litran lisäkulutus. Taloyhtiömme puheenjohtaja sen myös näki, sillä olin kutsunut hänet mukaan tarkkailemaan.

Kulutushyppäys johtui siitä, että ennen desimaalipilkkua viimeiseksi numeroksi piti tulla nolla, mutta se muuttuikin kakkoseksi. Se vastasi 3 000 litran lisäkulutusta. Mittari oli märkälaskijatyyppinen, ei digitaalinen. Edellinen asukas oli tietämättään maksanut liikaa vesimaksua!

Päätimme isännöitsijän kanssa, että mittari lähetetään maahantuojalle tutkittavaksi. Otimme riskin, että tutkimuslausunto tulee hylättynä takaisin. Mittaria tutkittiin puoli vuotta ja todettiin epäkuntoiseksi.

Mittarien maahantuoja vaihdatti taloyhtiömme kaikki mittarit uusiksi, koska epäiltiin kaikkien saman valmistussarjan mittareiden olevan virheellisiä.

Kuluttajien kannattaa käyttää maalaisjärkeä ja punnita, paljonko on paljon ihan jokaisen laitteen ja vempeleen osalta. Pienistä hukkapuroista syntyy isot säästöt!

Muutakin epäkohtia huomasin vedenkulutuksen tutkimuksissani ja keskustelin putkifirman asiantuntijan kanssa: muun muassa mittarin asento ja asennuspaikan tuomat virheet.

Nykyisessä taloyhtiössämme on vesimittarit laitettu putkiremontin yhteydessä digitaaliseksi eli myös etäluettavaksi mittareiksi. Niiden toiminnan tutkin heti, ettei historia toista itseään.

Matti Hirvonen, eläkeläinen,
kehitysinsinööri,
Nokian eläkkeensaajat

PS. Tiedoksi, että vialliset mittarit olivat Italiassa valmistetut.

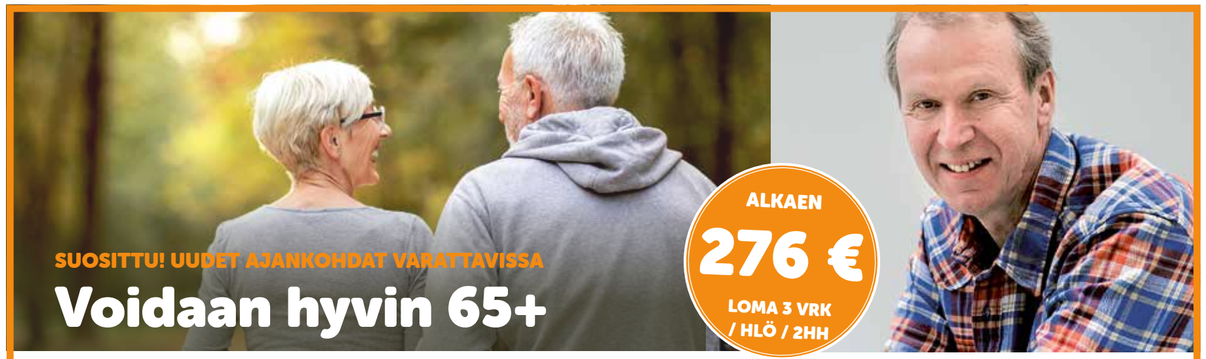

Hyvä olo ja liikunta auttavat jaksamaan arjessa ja lisäävät vireyttä. Tule mukaan suositulle lomalle!
Ohjelma sisältää ruokailut, luentoja, liikunnallista ohjelmaa ja tanssit. Mukana ohjelmassa **TV:stäkin tuttu maalaislääkäri Tapani Kiminkinen sekä Ulla Kiminkisen vatsatanssituokio.**

SEURAAVAT AJANKOHDAT: Varaa pian!
- Joulukuu 2.-5.12.2024
- Tammikuu 20.-23.1.2025
- Huhtikuu 31.3.-3.4.2025

VARAA HETI!

HINNAT
Kylpylähotellin päärakennus **2hh:ssa 300 € / hlö**
Rivitalohuone, Peurunkapiha **2hh:ssa 276 € / hlö**
Kysy myös 1hh ja 4hh vaihtoehtoja!

Voidaan hyvin 65+ loma sisältää:
- majoituksen ja ruokailut 3 vrk
- hyvän olon ohjelmaa: liikuntaa ja luentoja, mm. Maalaislääkäri Tapani Kiminkisen luento
- tanssi-ilta
- uudistetun kylpylän sekä kuntosalien vapaa käyttö koko loman ajan
- day spa -hoitoja varattavissa lisämaksusta

peurunka.fi/voidaanhyvin
Tai ota yhteyttä:
020 751 6300
peurunka@peurunka.fi.

PEURUNGANTIE 85, LAUKAA
vain 30 min. Jyväskylästä!
Peurunka

MATKAPOJAT
Katso kaikki joulumatkat: matkapojat.fi/joulu
p. 010 2323 200 • ma-pe 9-16
HInnat alk./hlö 2hh. Palvelumaksu 0€/netistä, muutoin 12€/varaus.